

ΕΛΛΟΘΗΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: ΠΑΝΟΣ ΦΑΝΤΗΣ — ΤΑΚΗΣ ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Α' ΤΕΥΧΟΣ 7ον

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Φεβρουάριος 1931

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ	Θύρης ή 'Φδή (παράφραση έμμετρον. Χρ. Χρηστοβασίλη).
Leonce Depont	Ξαναγύρισμα (Ποίημα. Απόδοσις † Σ. Μ.)
† Γ. ΠΕΛΛΕΡΕΝ.	'Ο Βηλαρός (διάλεξις, συνέχεια και τέλος).
ΣΠ. ΜΟΥΣΣΕΛΙΜΗΣ	; . . . . Πούντ' ή Χρύσω (Ποίημα).
ΕΥ. ΠΑΠΑΣ	'Ολίγαι σκέψεις από της ιατρικής και της ζωής.
ΧΑΡ. ΤΣΟΥΛΑΣ.	Βουβό τραγούδι (Ποίημα).
† ΣΤΕΦΑΝ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.	'Ανάθημα 'Αρτέμιτι Πασικράτα έν 'Αμβρακία (άρχαϊολογικόν άρθρον)
ΤΑΚΗΣ ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ.	Αι 'Ανασκαφαι του κ. Κατσάνου έν 'Αρτη (άρχαϊολ. άρθρον). 'Εναδειλινά (διήγημα).

ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

† Γ. ΠΕΛΛΕΡΕΝ. 'Ο λαός (χρονογράφημα) —Τό Μουσείον 'Ιωαννίνων 'Αλληλογραφία.

ΕΛΛΟΠΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: ΠΑΝΟΣ ΦΑΝΤΗΣ — ΤΑΚΗΣ ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΦΙΔΕΛΛΗΝΩΝ 25 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΤΗΣΙΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΔΡ.	75
ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟΝ	Σελ.	10
ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ	Δολλ.	3

Ἐμβάσματα καὶ ὅ,τι σχετικὸν μετὰ τὴν ὕλην πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἑλλοπίας»
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται

ΔΕΟΚΡΙΤΟΣ

ΘΥΡΣΗΣ ἢ ΩΔΗ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΔΑΦΝΗ

Πρόσφρηση ἑμμετρῇ Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΔΗ

ΘΥΡΣΗΣ

—Γλυκὸ ποῦναι τό θρόϊσμα, γιδοβοσκέ, κι' ἐκεῖνο
Τὸ πεῦκο, —ποῦ μελωδικὰ ἵχει κοντὰ στὰς βούσσες.
Πολὺ γλυκὰ κι' ἐσὺ φροῶς τὴν ὥμορφη φλογέρα.
Ἀπὸ τὸν Πάναν ἴστερα τὸ δεῦτερό βραβεῖο
(Περὶφανος καὶ ἡλεντὸς) ἐσὺ θὰ τὸ κερδήσῃς.
Ἐὰν ἐκεῖνος βραβευτῇ μετὰ κροσσόφορον τράγον,
(χωρὶς κάμμιαν ἀντιλογιὰ) ἐσὺ θὰ πάρῃς γίδα.
Κι' ἐὰν ἐκεῖνος βραβευτῇ μετὰ γίδα, σοῦ ταιριάζει
Ἑσένα ἢ «πρωτόγεννη» (ἢ καλοβοσκημένη). —
Ποῦναι καλὸ τὸ κρέας τῆς ἀνάμεγνῃ ὥς ποῦ μένει.

ΓΙΔΟΒΟΣΚΟΣ

—Ὡ πιστικέ, πλεὶς εὐχάριστο εἶναι σου τὸ τραγούδι.
Παρ' ὅσον εἶναι τὸ νερόν ἐκεῖνο, ποῦ βουίζει
Καὶ χύνεται (κατάκοιμνα) πὸ πᾶν ἀπὸ τὸν βράχο.
Ἐὰν οἱ Μοῦσες ἔπαθλο τὴν προβατῖνα λάβουν.
Ἐσὺ τ' ἄρνι τοῦ γαλατιοῦ θὰ λάβῃς ὥς βραβεῖο, —
Κι' ἐὰν σ' ἐκείνες (δὰ) τ' ἄρνι νὰ λάβουν τοὺς ἀρέσῃ. —
Τότε θὰ λάβῃς δεῦτερος ἐσὺ τὴν προβατῖνα.

ΘΥΡΣΗΣ

Θέλεις ἔδω, γιδοβοσκέ, μὰ τὲς (πανώριες) Μοῦσες,
Καθήμενος, ὅπου εἶν' αὐτὴ ἡ κατώφεση ραχοῦλλα,
Καὶ τὰ θυμάτια, τὴν γλυκεῖα φλογέρα νὰ σοῦ δῇς;
(Λάλα τὴν) κι' ἐγὼ (πρόθυμος) τὰ γίδα θὰ βοσκάω.

ΓΙΔΟΒΟΣΚΟΣ

Δὲν ἐπιτρέπεται, ὦ βοσκέ, τὸ μεσημέρι τώρα,
(Ναὶ) δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ παίξωμε φλογέρα.
Τὸν Πᾶνα (μας) φοβούμεστε, γιατί' ἀπ' τὸ κνήγι

Κοιμμένος ἀναπαύεται, ἀλήθεια, αὐτὴν τὴν ὥρα.
 Εἶναι φαρμακοπρόσωπος κι' ἀψειὰ χολὴ κονεύει
 Παντοτεινὰ (κι' ἀδιάκοπα) στήν μύτη του ἐπάνω.
 Ἀλλὰ, σὺ Θύρση, (ὥμορφα) νὰ τραγουδᾷς γνωρίζεις
 (Τὰ ἐρωτικά) τὰ βάσανα (τοῦ δύστηχου) τοῦ Δάφνη
 Στὸ τέλειο τῆς βουκολικῆς τῆς Μούσας ἔχεις φτάσει.
 Ἄς πᾶμε νὰ καθήσωμεν εἰς τὸν φτελιᾶ ἀποκάτω,
 Ἀντίκρου ἀπὸ τὸν Πρίαπο καὶ τὲς κρηναῖες Μοῦσες,
 Ὅπου εἶναι τὸ ποιμενικὸ τὸ κάθισμα ἐκεῖνο
 Κι' οἱ (φουντωτὲς) βαλανιδιές κι' ἐὰν μοῦ τραγουδήσης,
 Ὅπως τραγούδαες (μιὰ φορὰ), ὅταν ἀγωνιζόσουν
 Πρὸς τὸν ἐπιδειώτατον Χρόμην, ἀπ' τὴν Λιβύα,
 Μιὰ γίδα, ποῦ θὰ σοῦ γεννᾷ δίδυμα θὰ σοῦ δώσω
 Νὰ τῆς ἀορέγης τρεῖς φορὲς τὸ γάλα κάθε μέρα,
 Ποῦ ἂν καὶ θὰ θρέφῃ δυὸ μαζῇ κατσίκια, θὰ γεμίξῃ
 Γάλα(καθάριο καὶ πηχτὸ ἀκέρια) δυὸ καρδάρια.
 Κι' ἓνα βαθὺ καρδάρι (μου ἀκόμα) θὰ σοῦ δώσω,
 Χοισμένο μὲ γλυκὴ κηρὶ (ἀπ' ἔξω κι' ἀπὸ μέσα)
 Μὲ δυὸ χερσούλλια (ὥμορφα) ποῦ ἀκόμα εὐωδιάζει
 Ἀπὸ τ' (ὥμορφοςκάλισμα) (τὸ χλιοπλουμισμένο).
 Κισσὸς σ' αὐτοῦ τοῦ καρδαριοῦ τυλίγεται τὰ χεῖλια,
 Κισσὸς μ' ἐλίκρυσον (λεπτὸν ὥμορφα) κεντημένους.
 Κι' ὁ ἔλικας συστρέφεται σ' αὐτὸν καὶ καμαρόνει,
 Μὲ τὸν κροκόχρωμον καρπὸν (ὁπῶχει στολισμὰ του)
 Μέσα, λοιπὸν, (στοῦ καρδαριοῦ αὐτοῦ) τὸ (λεῖον) βάθος
 Εἶναι μιὰ (νεοαἰδόμορφη) γυναῖκα σκαλισμένη,
 Σᾶν κάποιον θεῖο κόσμημα, μὲ πέπλον στολισμένη,
 Καὶ μ' (ὥριον) κεφαλόδεσμο, κι' (ἀπόδιπλα) κοντά της,
 Ἀπὸ τὴν δέξια τὴν μεριά, καθὼς κι' ἀπὸ τὴν ζέρβια,
 Δυὸ ἄντρες μακρομάλληδες φιλονεικοῦν μὲ λόγια,
 Ποῦ δὲν τῆς κάνουνε κάμμιαν ἐντύπωσην ἐκείνης,
 Ἀλλὰ γελῶντας, πότε μὲν τὸν ἔναν ἄντρα βλέπει,
 Καὶ πότε καὶ στὸν ἄλλονε τὸ μάτι ρίχνει πάλι,
 Κι' οἱ δυὸ τους ἀρκετὸν καιρὸν κοπιᾶζον στὰ χαμένα,
 Μὲ μάτια ἀπὸ (τὸν φλογερὸν) τὸν ἔρωτα πρησμένα.
 Κοντὰ τους κι' ἓνας γέροντας ψαρᾶς κι' ἓνα κοτρώνι
 Σκληρὸ ὅμως καὶ πελεκητό, ποῦ ἀπάνω του τραβᾷ
 Ὁ ἀσπρομάλλης γέροντας, ὕστερα ἀπὸ προσπάθεια,
 Μεγάλον δίχτυ ἀπ' τὸ νερό τὰ ψάρια ν' ἀποσύρῃ.
 Κι' ὁ γέροντας μοιάζει ἄνθρωπο, (ποῦ δυνατὰ) κοπιᾶζει,
 (Ποδάρια χέρια καὶ κορμὶ) μ' ὅλην τὴν δυναμὴ του.
 Ὁλλογεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐκεῖ ψαρεύει
 Μ' ὅσες δυνάμεις ἔχουνε τὰ μέλη τοῦ κορμιοῦ του,
 Τόσο πολὺ εἶναι φουσκαλωτὲς (τόσο πολὺ πρησμένες)
 Οἱ φλέβες στὸν αὐχένα του ἀπ' ὅλα τοῦ τὰ μέρη.
 Ἄν κι' ἔχῃ ἄσπρα τὰ μαλλιά, ἡ δυναμὴ του ὅμως
 Γερό κορμὶ παλληκαριοῦ μπορούσε νὰ στολίσῃ.
 Παρῶκε ἀπὸ τὸν γέροντα τὸν θαλασσοδαρμένον
 Εἶν' ἐν ἀμπέλι ὥμορφο, γεμάτο ὠχρὰ σταφύλια,

Ποῦ ἓνα παιδάκι τό φυλάει, σὴν φράχτη καθισμένο.
 Ἀπὸ τὴν δέξια τὴ μεριά καθὼς κι' ἀπὸ τὴν ζέρβια,
 (Ἀνάλαφρα) δυὸ ἀλεπὲς (μὲ πονηριὰν) ἐμπῆκαν.
 Ἀνάμεσα στὰ κλήματα ἡ μιὰ περιδιαβάζει,
 Βλάφτοντας τὰ φαγώσιμα σταφύλια τους, καὶ ἡ ἄλλη,
 Κρύφτοντας κάθε πονηριά, πηγαίνει στὸ σακκούλλι
 Καὶ λέγει ὅτι τὸ παιδί (καθόλου) δὲν θ' ἀφήσῃ
 Νὰ ἡσυχάσῃ, ἂν δὲν τοῦ ἀδειάσῃ τὸ προσφάγι.
 Καὶ τὸ παιδί μιὰν ὥμορφη πλέκει ἀκριδοπαγίδα,
 Μὲ βοῦρλα (καταπράσινα, μακρὰ καὶ μεστωμένα),
 Κι' οὔτε γιὰ τὸ σακκούλλι του δὲν συλλογιέται τόσον,
 Οὔτε καὶ γιὰ τὰ κλήματα, ὅσον εὐχαριστιέται
 (Γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἐργόχειρο), γιὰ τ' ὥμορφά του πλέγμα.
 Τρογύρω [αὐτοῦ τοῦ καρδαριοῦ], ἀπ' ὅλα τοῦ τὰ μέρη,
 Περιτυλίγεται ἄκανθα ὑγρὴ ποδὶν ἓνα θυᾶμα
 (Ὁραῖο) πολυποίκιλο κι' ἐξοχο νὰ ἐξεγείρῃ
 (Ἀπὸ τὰ βάθεια τῆς καρδιάς ἀκέρια) τὴν ψυχὴ σου.
 Σὲ κάποιον Καλυδόνιον λεμβοῦχον ἔχω δώσει
 Μιὰ γίδα (πολὺ ὥμορφη) γιὰ νὰ μοῦ τὸ πουλήσῃ,
 Καὶ μιὰ τυρόπητταν ἀγνήν φκιασμένη μ' ἄσπρο γάλα
 Δὲν ἄγγιξα τὰ χεῖλια μου ἀπάνω του καθόλου,
 Κι' ἀκόμα ἀμεταχείριστο τὸ (πολυκαμαρόνω)
 Αὐτὸ θὰ σοῦ τὸ δώριζα πολὺ εὐχαρίστως (φίλε),
 Ἄν τὴν ἀγαπητὴν ᾤδῃ μοῦ τραγουδήσης τώρα.
 Ὅχι δὲν σ' ἀστειεύομαι .... Ἐλα, καλέ μου φίλε,
 Διότι τὴν ᾤδῃν αὐτὴν δὲν θὰ τὴν ἐφυλάξῃς
 Νὰ τὴν εἰπῇς (ὅταν θὰ πᾶς) στὸν ἐπιλήσιμον Ἄδην.

ΘΥΡΣΗΣ

— «Ἀρχίσετε, ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικὲς μου) Μοῦσες,
 «Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν τὰ τραγουδάτε.
 «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θύρσης (ὁ γνωστὸς πό περὰ) ἀπὸ τὴν Αἴτνα,
 «Κι' αὐτὴ ἡ φωνή, (ποῦ ἀκούγετε) εἶν' ἡ φωνὴ τοῦ Θύρσης.
 «Ὅταν ἐβασανίζονταν ὁ Δάφνης, ποῦ εἶσαν, Νύμφες;
 «Στὰ ὦρια Τέμπη τοῦ Πηνειοῦ, ἢ στὲς λακκιὰς τοῦ Πίνδου;
 «Γιατὶ δὲν θὰ εἶσαν, βέβαια, (κι' οὔτε κι' ἐγὼ πιστεύω).
 «Στὸ μέγα ρέμα (καὶ τραχὺ) τοῦ ποταμοῦ Ἀνάπου,
 «Οὔτε στῆς Αἴτνας τὴν σκοπιὰ (τὴν μακροαγναντοῦσα)
 «Οὔτε καὶ στὸ ἱερὸ νερὸ τοῦ ἀγαπητοῦ σας Ἄκη.
 «Ἀρχίσετε, ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικὲς μου) Μοῦσες,
 «Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν (νὰ τραγουδάτε.)

«Ἐκείνον τὸν θογήσανε κι' οἱ τσιάνκαλοι κι' οἱ λύκοι.
 «Καὶ τὸ λειοντάρι τοῦ δρυμοῦ νεκρὸν τὸ ἔχει κλάψει.
 «Βόδια πολλὰ στὰ πόδια του καθὼς καὶ πολλοὶ ταῦροι
 «Πολλὲς δαμάλες καὶ πολλὰ μοσχάρια τὸν ἐκλάψαν.

«Ἀρχίσετε ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες,
«Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν (νὰ τραγουδάτε),

«Ἀπ' ὅλους πρῶτος ὁ Ἑρμῆς ἀπάν' ἀπ' τ' ὄρος ἦρθε
«Καὶ τοῦ εἶπε:—«Δάφνη (μου, καλὴ) ποῖός σε στενοχωράει;
«Ποιάν, ὦ καλέ μου, ἀγαπᾷς καὶ τόσο τυφάνισσαι;»—
«Ἦρθαν βουκόλοι, πιστικοί, ἦρθαν καὶ γίδαράτοι
«Κι' ὅλοι ρωτοῦσαν:—«Τὶ κακὸν ὁ Δάφνης ἔχει πάθει;»
«Ἦρθε κι' αὐτὸς ὁ Ποίαιπος (καὶ ρώτησε γιὰ σένα).
«Ἀρχίσετε, ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες,
«Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν... (νὰ τραγουδάτε).

«Κι' εἶπε:—«Καυμένη Δάφνη μου, τί τήκεσαι; Κι' ἡ κόρη,
»Ζητῶντάς σε, περιέρχεται περὶ τὰς βούσας ὄλες,
«Κι' ὅλα τὰ δάση μοναχὴ (γιὰ νὰ σε βοῇ ἡ καυμένη).
«Ἄ! εἶσαι, (Δάφνη μου) ἐραστὴς πολὺ δυστυχισμένος,
«Κι' ὁ νοῦς σου ἄξις τίποτε δὲν ἡμπέρεῖ νὰ ἐφεύρη.
«Βουκόλο σ' ἔλεγαν κι' ἐσὺ ὁμοιάζεις γιὰ γίδασης.
«Ἀρχίσετε, ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες,
«Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν... (νὰ τραγουδάτε).

«Τὰ γίδια τοῦ ὁ γιδοβοσκός, ὅταν (μπροστά του) βλέπη,
«Νὰ προτυπαιοῦνται (ἡδονικά) μέσα στὸ σύσκιο δάσος,
«Λιγόνουνε τὰ μάτια του, γιὰτὶ κι' αὐτὸς δὲν εἶναι
«Τράγος ἐκείνην τὴν στιγμὴν... Ἔτσι καὶ ἐσὺ σὰν βλέπης
«Πῶς τὰ κορίτσια (τὰ ὁμορφὰ χαρούμενα) γελοῦνε,
«Ρέβουν τὰ μάτια σου, γιὰτὶ μαζὶ τοὺς δὲν χορεύεις.
—«Ἀρχίσετε ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες,
«Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν νὰ τραγουδάτε.

«Σὲ τοὺτους κάμνιτ' ἀπάντησι δὲν ἔδωκε ὁ βουκόλος.
«Τὸν ἔρωτά του τὸν πικρὸν ἐροοῦφηξε ὥς τὸν πάτο
«Κι' ἑφάνεν ὁ κακόμοιτος στῆς Μοῖρας του τὸ τέλος.
«Ἀρχίσετε ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες
«Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν νὰ τραγουδάτε.

«Ἦρθε γελῶντας κι' ἡ γλυκεῖά (κι' ἐραστική) Ἀφροδίτη.

«Γελῶντας μὲν ἡδονικά, ἀλλ' ἔχοντας καὶ πόνο,
«Καὶ τοῦ εἶπε:—«Δάφνη ἐσὺ εἴδουνα ὁποῦ καυχώσουν τόσο,
«Πῶς θὰ νικοῦσες (εἰκόλα) τὸν Ἑρῶτα (τὸν γιὸ μου);
«Ἔ τώρα σὺ δὲν λυγίσες ἀπὸ βαρεῖαν ἀγάπην;»
«Ἀρχίσετε, ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες
«Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν (νὰ τραγουδάτε.)

«Κι' ὁ Δάφνης τῆς ἀπάντησε:—«Κύπρη βαρεῖα (καὶ μαύρη),
«Κύπρη ἀξιόμιστη, Κύπρη (διαβολεμένη)
«Ποῦ σ' ἀπεχθάνονται οἱ θεοί, αὐτὰ μοῦ λέγεις τώρα,
«Ποῦ ἔδυσαν (ὀλότελα) ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς μου;
«Ἄλλ' ὅμως (μάθετο καλὰ) πῶς καὶ στὸν Ἄδη ὁ Δάφνης
«Πόνος (κακὸς κι' ἀγιάτρευτος) στὸν Ἑρῶτα (σου) θάνατο»
«Ἀρχίσετε, ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες,
«Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν (νὰ τραγουδάτε.)

»«Δέν λέγουν πῶς ἐτέτοιωσε τὴν Κύπρην ὁ βουκόλος;
•Στὴν Ἰδὴ τώρα πήγαινε... Πήγαινε στὸν Ἀγχίσην
•Ἐκεῖ εἶναι καὶ βαλανιδιὲς καὶ κύπριος, (ἐκεῖ εἶναι)
•Ἐκεῖ βυμβοῦν οἱ μέλισσες καλὰ μὲς τὰς κυψέλλες.
•Ὡραῖος εἶναι κι' ὁ Ἀρῶνης, (παρὰ πολὺ ὠραῖος)
•Ἀφοῦ καὶ βόσκει πρόβατα (στὰ χλοερὰ λειβάδια).
•Ἀφοῦ σκοτονεῖ καὶ λαγοὺς καὶ κυνηγᾷ (μὲ ἔηλο)
•(Σὰν παινεμένο κυνηγὸς) κάθε λογῆς θηρία
»Πήγαινε πάλι νὰ σταθῇ ἀντίκρου στὸν Διομήδη
«Καὶ πέ τοι:—«Τὸν νικάω ἐγὼ τὸν Δάφνη τὸν βουκόλο.
•(Κι' ἂν εἶσαι ἀληθεῖς ἱκανὸς) μάχου καὶ πρὸς ἐμένα.»
•Ἀρχίσετε ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες,
•Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν (νὰ τραγουδάτε).

•Ὡ (ἀγοῖοι) λύκοι, ὦ τσάκαλοι, ὦ (φοβερὲς) ἀρκοῦδες,
«Πῶχετε ἀπάνω στὰ βουνὰ (τὰ σκοτεινὰ) μονιές σας,
•Ἔχετε γειά! Δὲν θὰ εἶμαι πειὰ ἐγὼ ὁ βουκόλος Δάφνης
•Κοντὰ σας, μὲς στὸν λόγγο αὐτὸν (τὸν πολυαγαπημένο)
•Οὔτε καὶ μέσα στοὺς δρυμοὺς, οὔτε καὶ μέσα στ' ἄλλοι.
•Ἀρεθούσα, σ' ἀφήνω γειά, κι' ἐσὰς, καλὰ ποτάμια,
•Ποῦ τὰ καλά σας τὰ νερά χύνετε μὲς στὸν Θύμβρη,
•Ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ ἐκεῖνός (σας) ὁ (παινεμένος) Δάφνης,
•Ὅπου τὰς ἀγελάδας του προσκοῦσεν ἐδῶ πέρα
•Καὶ πότιζε τοὺς ταύρους του, καὶ τὰς δαμάλας.
«Ἀρχίσετε, ὦ ἀγαπητὲς (καὶ θελχτικές μου) Μοῦσες,
•Ἀρχίστε τὴν βουκολικὴν ᾠδὴν (νὰ τραγουδάτε).

«Ω Πάνα Πάνα (βασιλειᾷ), εἴτ' εἴσαι τώρα (πέρα)
 «Στὰ μακρῶ (και σὺδενδρα) τὰ ὄρη τοῦ Λυκαίου.
 «Εἴτε στὸ μέγα Μέναλο περιπλανιέσαι, ἔλα
 «Στὴν νῆσο τὴν Σικελικῇ. Παραίτησε τὸν τάφο
 «Και τὸ μνημεῖο τὸ ψηλὸ τῆς (ὠμορφῆς) Ἑλίκης,
 «Τῆς κῆρης τοῦ Λυκαονα, ὅπου τὸ καμαρόνουν
 «Κι' (αὐτοὶ ἀκόμα) οἰμάκαρες (οἱ τρισεντυχισμένοι).
 «Ἐλάτε, τὴν βουκολικὴν ὁδὴν τελειώστε, Μοῦσες!

«Ἐλα ὦ Πάνα βασιλειᾷ, καὶ φέρε τὴν ὥραία
 «Καὶ μελιπνὴ φλογέρα σου, ποῦναι (καλο)χρησμένη
 «Μὲ (κίτρινο κι' ἀγνὸ) κηρὶ (καὶ μοσκομυρωδάτο)
 «Καὶ περιστρέφεται εὐκόλα (στοῦ μουσικοῦ) τὰ χεῖλια,
 «Γιατί, ἡ Ἀγάπη μὲ τραβᾷ στὸ σπίτι κάτω τοῦ Ἄδῃ.
 «Ἐλάτε τὴν βουκολικὴν ὁδὴν τελειώστε, Μοῦσες!

«Ω βάτοι τώρα κάνετε, ἄκανθεσ κάνετε ἴα,
 «Κι' ὁ νόρκισσός (μα.) ὁ καλὸς ἄ; ξεφυτρώση (ἀμέλως)
 «Ἀπάνω ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν (ἀγρίων) ἀρχεῦθρων.
 «Ἄς γείνουν ὅλα ἀνάκαια, τὸ πεῦκο ἄς κἀνῃ ἀήϊδια,
 «Ἀφροῦ ὁ Δάφνης (ὁ καλὸς) τὰ μάτια κλειεῖ γιὰ πάντα.
 «Ἄς σύρῃ τ' (ἀγρία) σκυλιὰ τὸ (ἡμερο τ') ἐλάφι,
 «Καὶ μετ' ἀηδόνια (τὰ τεργνά) οἱ μποῦφοι ἄς ἀμιλλῶνται
 «Ἐλάτε, τὴν βουκολικὴν ὁδὴν τελειώστε, Μοῦσες,

«Ἀφροῦ εἶπε τόσα σόπασιν, καὶ ἡ (ὠμορφῇ) Ἀφροδίτῃ
 «Να τὸν σηκώση θέλησεν, ἀλλὰ τὰ νήματά του
 «Εἶχαν κοπῇ παντοτεινὰ ἀπὸ τῆς Μοῖρας του ὅλα,
 «Κι' ὁ Δάφνης πῆγε (κι' ἔπεσε) στοῦ Ἀχέρωνα τὸ ρεῦμα
 «Κι' ἡ δίνη του τὸν τύλιξε (τὸν θύστυχον τὸν νέον)
 «Ὅπου εἴταν ἄντρας (ὠμορφος) κι' ἀγαπητὸς σιῆς Μοῦσες
 «(Σιῆς Μοῦσεσιν, πανέμορφος) καὶ ὅχι ἀπεχθὴς σιῆς Νύμφες
 «Ἐλάτε τὴν βουκολικὴν ὁδὴν τελειώστε, Μοῦσες»

—Τώρα, γιδάρη μου καλέ, δός μου κι' ἐσύ τὴν γίδα
 Καὶ τὸ καρδάρι (τὸ ὠμορφο) νὰ τὴν ἀρμέξω μέσα.
 Θέλω νὰ κάνω μια σπονδὴ σιῆς (ὠμορφος) τῆς Μοῦσες.
 «ὦ, χαίρειτε χίλιες φορὲς, (ἀγαπητὸς μου) Μοῦσες,
 Χαίρειτε κι' ἐγὼ ἀργότερα θελὰ σὰς τραγουδήσω

Εὐχαριστιότερα πολὺ σὲ τεχνὴ καὶ σὲ πάθος

ΓΙΛΟΒΟΣΚΟΣ

—Γεμάτο μέλι τὸ καλὸ σου στόμα νᾶναι, Θύρη,
 Γεμάτο μὲ μελόπητες νὰ σοῦ εἶναι καὶ νὰ τρώγῃς
 Ἐηρόσυκα τοῦ Αἴγιλου, ἀφοῦ κι' ἀπ' τὸ τσινιζιόν
 Σὺ τραγουδᾷς γλυκύτερα... Νὰ τὸ καρδάρι τώρα
 Κύτταξε, φίλε, (κύτταξε) πόσο καλὰ εὐωδιάζει.
 Ὅλ' τὸ νομίσῃς στὰ σωστά πῶς εἶναι γεμισμένο
 Ἀπὸ τῆς βρύσης τῶν Ὠρῶν... Ἐλα—δὲ σὺ, Κισσαίθα.
 Σὺ ἄρμεξέ τὴν (στραγιστὰ) Κι' ἐσεῖς καλὲς μου γίδες,
 Νὰ μὴν πηδάτε (ξέγνοιαστα), γιατί εἶναι φόβος μήπως
 (Ὁ ὀρμητικὸς) ὁ τράγος (μου) ἀπάνω σας πηδήσῃ.

Νάξω 25 Αὐγούστου 1918

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΔΗΣ

ΞΑΝΑΓΥΡΙΣΜΑ

Leonce Depont

Εἶναι μι' ἀπέραντη γιορτή, γεμάτη φῶς καὶ μύρα
 Ἡ ἀνοιξη, λές, γλύκανε τοὺς πιδὲ βαθειοὺς καὶ μούσους...
 Καὶ στήν ἰτιά τὴ γέρικη, ποῦ ὀνόματα εἰν' γραμμένα
 Κάτι σὰ δάκρυ βγαίνει ἀπ' τὰ μισόσβυστα ἀρχικά.

Ὅμως, δὲν ξέρω ἔτσι γιατί, σὰν ξένος παρασιτῶ
 Στὴν τόση γύρω μου χαρά, ὅπου ἐξεχύθη ἀπόψε
 Παρθένα μεσ' ἀπ' τοὺς ἀγρούς, οὔτε γιατί δὲν ἔχω
 τὴ δύναμή μου τὰν παλιά, νὰ ἐλπίζω, νὰ πιστεύω....

Ἴσως γιὰ πάντα νᾶσβυσε μεσ' τὴν καρδιά μου κάτι
 Στὴ γέρικη μου αὐτὴ καρδιά, ποῦ δὲν εἶνε νὰ μᾶθω,
 Αὐτὸ τὸ κάτι ποῦτανε τὸ πιδὲ ὀμορφο τραγουδι μου,
 τ' ὥραϊο κάτι ποῦ πιδὲ θὰ ξανανθίσῃ τώρα....

19—4—38

Ἀπόδοσις + Σ. Μ.

Ο ΒΗΛΑΡΑΣ

(διάλεξις ἀπαγγελθεῖσα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ λυκείου τῶν
Ἑλληνίδων τῷ 1927)

(συνέχεις ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Χρειάζεται προοπτική — ἂν ἡ λέξις δὲν εἴνε ἀταίριαστος — αἰσθητικὴ προοπτικὴ ἑνὸς αἰῶνος διὰ νὰ εὖρη κανένας ἀληθινὰ τὸν κοινὸν μῖτον διὰ νὰ φθάσῃ ἕως τὴν ποιητικὴν φωνὴν τοῦ Βηλαρά καὶ νὰ ἴδῃ πόσον καθαρὴ καὶ πόσον φυσικώτατα πλεγμένη ἀπὸ τὰ πλέον ἀγνὰ κλωνάρια εἶνε αὕτη.

Μόνον ψευτιὲς καὶ χρωματισμέναις «υπογίαις» ποιητικὲς νοθεῖαι δὲν ξέροι αὐτὸς ὁ ἀληθινὸς λιτὸς καὶ κλασσικὸς ἐπινοασματιστής. Στὲς ποιητικὲς του βιτοῖνες δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ νοθευμένον. Διότι δὲν εἶνε καὶ κανένα πρωτογενεῖόν του διὰ νὰ νοθεύσῃ τὴν ἰδικήν του φλέβα. Ὅτι ἔχει δίδει — καὶ χαρίζει. Δὲν βάζει κανένα ἐπιχρύσωμα περὶ τὸν, ἐπάνω στὰ τεχνουργήματα τοῦ στίχου του. Τίποτε δὲν βερνικώνει παρὰ ὅσον ἔχει τὸ φυσικὸν ποιητικὸν βερνίκι της μονάχῃ ἢ εἰκόνα ἢ ὁποῖα τοῦ ἔρχεται ἀβίωτος στὰ μάτια του. Καὶ θὰ ἦταν ἕνας ἀποχρυσιστικὸς πεζότατος λιτὸς στιχοπλόκος, ἂν δὲν ἦταν ἕνας ἀληθινὰ αἰσθαντικὸς μαῖτο καὶ τοῦ στίχου καὶ τῆς αἰσθητικῆς τοῦ στίχου. Ὁμοίον του δὲν ἔχει παρὰ ἕνα μόνον. Καὶ τόνον ὁμοίον, ὥστε ἂν δὲν εἶχαν ἔλθῃ τόσον πολὺ ἔχωριστα καὶ μακροῖα, ἂν εἶχαν γεννηθῇ σήμερον, ὅπου ἡ ἐπικοινωνία τοῦ πνευματικοῦ προϊόντος διὰ τοῦ ἐντύπου χάριτος ἔγινεν τόσον εἰκόλος, θὰ ἦτο τόσον φυσικὸν νὰ στοχασθῇ κανένας ὅτι σὲ πολλὰ ἂν τέγραψεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Τόσον εἶνε ὁμοιοὶ ὁ Βηλαρὰς καὶ ὁ Χριστόπουλος σὲ πολλὰ τοὺς τραγοῦδια, καὶ τὴν μορφήν καὶ τὸ νόημα καὶ τὴν ἰδιότυπον στιχουργίαν των ὥστε καὶ οἱ ἐκδόται των συγχίζονται. Μία ἐκδοσις τοῦ Χριστοπούλου (ἐκδόσις Φῆξ — Ζεοβοῦ) εἰς τὴν σελίδα 118 ἔχει περὶ λαβὴν τὸ ποίημα «Διὰ Σάτυρος». Λυποῦμαι διότι δὲν μπορῶ νὰ τολμήσω νὰ τὸ ἀναγνώσω διότι ἐνῶ αὐτοὶ ποὺ τὸ ἔγραψαν εἶνε εὐγενικοὶ διότι εἶνε μεγάλοι — ἂν ἐτόλμων ἐγὼ νὰ τὸ ἐπαναλάβω χάριν ἀποδείξεως ἔστω τοῦ μεγαλείου των θὰ ἐκινδύνευον καὶ ἐγὼ νὰ μὴ θεωρηθῶ ὡς εὐπρεπὴς εἰς τὴν σεμνὴν αὐτὴν αἴθουσαν ἢ καὶ τῶν ποιητῶν μου καλὴν ὑπόληψιν καθόλου νὰ μὴν ὑπηρετήσω. Τὸ ἴδιον λοιπὸν ποίημα μετὰ ἐλαχίστας παραλλαγὰς μετὰ τὸν ἴδιον τίτλον ἔχει εἰς τὴν σελίδα 245 καὶ ἡ δευτέρα ἐκδοσις τῶν ἀπάντων τοῦ Βηλαρά ὡς ἀνήκον εἰς αὐτὸν.

Ἐν Ζακύνθῳ 1871 ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ραφτόνη.)

Κατὰ τὴν γνώμην μου ὅμως ὁ Βηλαρὰς ἔχει πινελιὰς κάπου — κάπου ἑνὸς μαῖτο ποιητοῦ τεχνίτου καὶ νότες ἑνὸς ποιητοῦ πολὺ βαρύτερος τοῦ Χριστοπούλου. Ὁ Βηλαρὰς εἶνε ἕνας ποιητὴς περισσότερον τῆς ὁρᾶσας τοῦ Θεοκρίτου καὶ τοῦ Ἀῖνε παρὰ τοῦ Ἀνακρέοντος. Ὁ Βηλαρὰς γελάει, σατυρίζει, σκώπτει, δαγκάνει, λέγει μ' ἀγριωπὴν παρορησίαν ἐλευθεροστομίας:

— Σάτυρος εἰμαι. Σ' ἔλα γελάω
Τὸν ἴδιο Μῶμο δὲν τὸν ψηφάω..
Μακρὰ μου στάκα! Μὴ με πηράξῃς
Θὰ σὲ δαγκάσω καὶ θὰ φωνάξῃς...

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ὁ Βηλαρὰς εἶνε

βαθειὰ λυρικός: Θάλεγε κανένας πῶς εἶνε ἡ σάτυρά του τὸ τραγικὸν τοῦ γέλοιου, ἢ πικρὰ ἀλοὴ ποῦ ἔχει ἐνθίσῃ στὰ χεῖληα του διότι μέσα στὴν καρδιά του καὶ δλόγυρά του στὸ περιβάλλον του πεθαίνουν οἱ κῆποι τῶν κρινῶν καὶ τῶν ἀπαλῶν ῥόδων.

Ὁ Βηλαρὰς πονεῖ καὶ φωνάζει, φωνάζει μετὰ τὴν ἰδίαν ποιητικὴν ἀντήχησιν τῆς κρυφῆς ποῦ ὁδυνῇ ὑψώνεται ἀπὸ τὴν ἔρωτικὴν ὁδὴν τοῦ Βεδελαῖο, ὅταν τραγουδῇ μίαν γυναῖκα: καὶ τῆς λέγει — Πάρε μου, Κι' ἀπὸ τὴν καρδιά ὅ,τι μου ἀφήκε τὸ δόντι καὶ τ' ἀνύχι μιανῆς ἄλλης γυναίκας!

Ὁ Βηλαρὰς ὑψώνει τὴν ποιητικὴν του ὡς παιῖνα ὕμνον:

Ὡς τριφερωῖται ἔρωτα
γλυκὸ ψυχῆς μου πάθος
θνητὸς δὲν ἔχει λάθος
ἔσένα νὰ λατρεύῃ!

***

Τοῦ ἔρωτα ἡ φλόγα
εἶνε παντοῦ χυμένη
κ' ἡ φύσις ἔρωτεμένη
τὸν ἔρωτα ἀντηχεῖ....

Καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτό, θεωρῶ ὡς ἀστυρικτὸν μίαν γνώμην τὴν ὁποῖαν ἔχει ἔκφρασις ὁ ἀείμνηστος Λάμπρος εἰς μίαν διὰλέξιν του εἰς τὸν Πανασὸν περὶ Ρήγα — Βηλαρά Χριστοπούλου ὅτι ὁ Βηλαρὰς ὅπως καὶ ὁ Χριστόπουλος μᾶλλον ναρκισσεύεται τὸν ἔρωτικὸν πόνον καὶ ἐπιτεδεύεται τὴν ἔρωτικὴν ὠραιότητα τὴν φιλολογικῶς παρὰ ὅτι ἀνθρωπεύει τὴν ἔξῃ καὶ τὴν ἡσθάνθη. Δὲν εἶνε οὔτε τοῦ σημερινοῦ θέματος οὔτε τῆς σημερινῆς διαλέξεως διὰ νὰ ἐνασχολεθῶ μετὰ τὸν Χριστόπουλον. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν Βηλαρὰν ἡ γνώμη του ἀειμνήστου Λάμπρου, ὡς καὶ ἄλλαι τινες καθὼς εἶπον εἰκασίαι του μοῦ φαίνονταν ὡς στεκόμεναι ἔξω ἀπὸ τὰ πράγματα. Ὁ Βηλαρὰς εἶνε ἀκριβῶς ποιητὴς ποῦ αἰσθάνεται, ποῦ παρῇ περισσότερον καὶ ὀλιγότερον φιλολογεῖ. Μιὰ ἀποψὶς τραγὴ τούτου εἶνε καὶ τὸ

ὅτι, ἐνῶ μένα ἀπλοῦν μάτι ἐννοεῖ καὶ ὁ ἀδαέστερος εἰς τὴν ποητικὴν ἀναγνώστης πόσον εὐστροφος, πόσον πλούσιος εἰς εἰκόνας καὶ εἰς στιχοφυγίαν καὶ ῥυθμούς ἀφθονώτατος εἶνε, ἐλάχιστα ἔχει γραφὴ καὶ ταῦτα κατὰ καιροὺς μάλιστα καὶ διαστήματα πολὺ μακρυνά. Τὰ σιωπηλὰ αὐτὰ διαλείμματα εἶνε τὰ διαλείμματα τῶν ἀληθινῶν ποιητῶν ψυχῶν καὶ ὄχι τῶν βιομηχανούντων φιλολόγων. Σ' αὐτοὺς τοὺς καιροὺς τῶν σιωπηλῶν ποιητῶν περιπλανάμενος ὁ Κατοῦλ Μαντὲς καὶ ὁ Μαλαροῦς ἐνθυμοῦνται ὅτι μιὰ καρδιά ποῦ δὲν μιλάει ὁμοιάζει μπουκάλι με σφραγισμένο μέσα της τὸ ὡραῖο μῦσο... Σ' αὐτοὺς τοὺς καιροὺς ὁ Πῶλ Βαλερὶ αἰσθάνεται ὅτι τὰ λόγια ὅλα τὰ ποιητικὰ εἶνε εἰπωμένα καὶ ἐκεῖνο ποῦ νοιώθει αὐτός, στὴν καρδιά του ζητᾷ μία νέα γλώσσα μιὰ νέα ἔκφρασις νὰ μιλήῃ... Στὰ σιωπηλὰ τέλος πάντων αὐτὰ διαλείμματα μιὰ ἀληθινὴ ποιητικὴ ψυχὴ αἰσθάνεται ὅτι τὸ ὠραιότερον τραγοῦδι της εἶνε ἐκεῖνο ποῦ δὲν εἴπεν. Καὶ σιωπᾷ. αἰσθάνεται, διότι θέλει τ' ὠραιότατον μισόκλειστον τριαντάφυλλον ποῦ ἀγορεύει τραγοῦδιος της παρθενικὰ ἀμύλητον καὶ παρθενικὰ σιωπηλὸν νὰ κοιμᾶται δίχως ὁ βάρβαρος ἦχος τῶν λόγων ποῦ ὅσον ὠραῖα καὶ ἂν εἶνε, δύνανται νὰ ὄνειρα καὶ τὰς σκιὰς νὰ ταράξουν τὸν ὕπνον του. Κι' ὁ Βηλαρὰς φαίνεται, ἂν κοίτῃ κανένας ἀπὸ τὰ μακρινότατα διαισθήματα τῆς ποιητικῆς σιωπῆς, ὅτι κλεισμένος μέσα στὸ ἀκατάλληλον περιβάλλον τῶν καιρῶν ποῦ ἔξουσε εἶχε καιροὺς μιανῆς τελείας ποιητικῆς σιωπηλότητος. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐπιστρέφῃ πάλιν πλημμυρίζων ὡς ὁ Κρουνοὺς τῆς ποιήσεως του ἀπὸ τὸ πλούσιον νάμα μιανῆς στοχαστικῆς γονιμότητος — ὁ Βηλαρὰς ἔρχεται νὰ παρουσιάσῃ ὁ ἴδιος: Τὸ τραγοῦδι του δὲν δείχνεται ποτέ ὅτι πηγάζει φιλολογικὰ καὶ ἐπιδεικτικὰ ζητώντας νὰ χτυπήσῃ τὰς μέθους τοῦ «ὑπερπέραν» ν' ἀνοίξῃ τὰς μεγάλας πελώριες κινκλίδες τῶν αἰῶνων ὅπου κλειούνταν ὀπίσω τὰ μεγάλα προβλήματα, αἱ μεγάλες ἀνησυχίες καὶ αἱ μεγάλες ἀγωνίες τῆς ζωῆς καὶ τῆς σκέψεως. Καὶ

θ'άλεγε μάλιστα κανέναν, αν ήταν δυνατόν να ξεγελασθῇ από τὸν λαϊκὸν σχεδὸν τὸν τῆς μουσῆς του, σὲ πολλὰ του τραγούδια, ὅτι ὁ ποιητὴς μας εἶνε ἀνύποπτος διὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν κόσμων αὐτῶν καὶ ἡ ποιητικὴ του ἀνησυχία εἶνε ἀνειδοποίητος διὰ τὰ μεγάλα αὐτὰ μουσικὰ τοῦ «π ο ι η τ ι κ ο ὕ π ε ρ π ε ρ α ν» ποῦ τόσον ἐπιδεικτικὰ χτυπᾷ σήμερον καὶ τοῦ τελευταίου νεαροῦ ποετᾶστρου τὸ τραγοῦδι νομίζοντας ὅτι τὲς ἀνοίξαν ἢ θὰ τὲς ἀνοίξῃ. Ἀλλ' ὁ Βηλαρᾶς δὲν ἔχει καμμίαν ντεκαντάνς ἐπάνω του καὶ στὸ τραγοῦδι του: Ὁπως ὁ αἰῶνας ποῦ γλυκοκάραζε γεμάτος ἀπὸ τὴν αἴσθησιν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Γένους νὰ ζήσῃ— ἡ ποίησις τοῦ Βηλαρᾶ εἶνι μιὰ ἀναβλίζουσα αἴσθησις ζωῆς, ἴσως πολλάκις τὰ κανάλια ὁποῦθεν τρέχει τὸ ποιητικὸν του νᾶμα νᾶναι πολὺ, παρὰ πολὺ καὶ κά:

Ἀχ! εἶνε ἡ πρώτη μου φωνή—ἀμα ἡ μέρα νὰ γενῇ—βραδυάζει κι' ἄχ! φωνάζω—μ' αὐτὸ τὸ ἄχ πλαγιάζω λέγει σ' ἐνα του τραγοῦδι μὲ τὸν τίτλον «τὰ ἔρωτικ' βᾶσανα». Ἀλλὰ ἀπᾶς καὶ ὠμίλησα δι' αὐτοὺς τοὺς μακρυνοὺς κόσμους τῆς διαισθήσεως καὶ τοῦ ὑπερπέραν τοῦ συλλογισμοῦ, δὲν θ'ἄπρεπε νὰ μὴ σημειώσω ὅτι ὁ Βηλαρᾶς τοὺς ὁραματίζεται καὶ τοὺς ξέρει καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον. Θᾶνταν μάλιστα ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ αὐτὸ εἰς μίαν ἐποχὴν, ὅπου τὰ λόγια αὐτὰ εἶνε τῆς φιλολογικῆς μόδας, σ' ὅλους τοὺς στίχους σχεδόν.... Διότι θ'ἄφηναν τὸν ποιητὴν μου σ' ἐπαρξιώτην παρὰ πρὸς ἐμὲν καὶ κακοντυμένον μέσα σὲ πλυσίω; λαμπροφωτισμένην αἴθουσαν ἀνθὰ ἐπέτρεπα νὰ νοηθῇ πῶς ὁ κλασσικὸς αὐτὸς καὶ ἀβίαστος ὕμνητὴς καὶ ψάλτης τοῦ κύκλου τῶν γνωρίμων αἰσθημάτων καὶ σκέψεων δὲν ἐμάντευσεν ὅλες τὲς νοσταλγίες καὶ ὅλους τοὺς παστολισμένους ποιητικοὺς καὶ τὰς ποιητικὰς ιδέας. Ἀλλ' ὁ Βηλαρᾶς δὲν αἰσθάνεται ἔτσι, διὰ νὰ κλάψῃ ἔτσι ἁπλῶς διὰ νὰ φανῇ τὸ τραγοῦδι του εὐγενικὰ προσπλάθεια ποῦ χτυπᾷ πόρτες οὐρανίους, μυστικοσκεπασμένες ὅπου εὐγενικὰ ἀρρωστοὶ παρ' ἀπονιάσας κρούουν. Ὅπως ὁ ἴδιος εἶναι μιὰ ἰσορροπημένη γερὴ φύσις καὶ διάνοια, ἡ

φιλοσοφία καὶ ὁ ποιητικὸς καὶ μὸς τοῦ αἰσθηματός του εἶνε «πλαστικός». Δὲν ζητᾷ κανένα σύμβολο θολὸ καὶ ἀχνιασμένον ἀπὸ μελάνγχολον ἱερεμιάδα ποιητικοῦ λόγου, διότι «βλέπει» καὶ ξέρει τί θέλει νὰ εἰπῇ. Στούς μῦθους του μάλιστα αὐτὸς ὁ ποιητικὸς ἀλλὰ ὑπέροτατα εἰς τὴν διατύπωσιν καὶ ἀνεπιτήδευτος λυρισμός του, ὅπως εἰς τὰ Σατυρικά του μᾶς ἐξαντλεῖ καμπίσους φορὲς μὲ θανμασίαν λιτότητα ὁλοκλήρους κόσμους καὶ «συστήματα» «Ποιητικῶν ἰδεῶν καὶ Νοσταλγιῶν» ποῦ ἄπειρα συννέτα καὶ τραγοῦδια δικῶν μας καὶ ξένων ἐτρογύσαν δόλογρά των μὲ διαφόρους μορφὰς στὴ φόρμαν—διότι ἡ ἰδέα ἡ κεντρικὴ εἶναι ἡ ἴδια σ' ὅλα. Μάλιστα ἐξαφνίζει στὸν Βηλαρᾶν—στὸν Βηλαρᾶν ποῦ ὁ αἰσθητικὸς λυρισμός του (εἶναι πάντοτε γνῶμη του) ἔχει φθάσῃ σὲ τόσον πόνον, ὥστε νὰ πάρῃ ὅπως καὶ στὸν Χάινε τὲς πλείότερες φορὲς τὸ πικρὸ τῆς Σάτυρας βέλος διὰ νὰ ἐκδηλωθῇ μὲ ἀντίθετον ὄνιν—ἐξαφνίζει, λέγω στὸν Βηλαρᾶν ἡ ἀρχαϊκὴ, ἡ φιλόσοφος, ἡ ὑπομονητικὴ ἀντίληψις, ποῦ ἀντικρύζει αὐτὴν τὴν σφαῖραν τῶν «Ποιητικῶν ἰδεῶν» καὶ στὴν μοῖραν τῆς τῆς θλιβεράν μέσα στὴν πραγματικότητα—καὶ τὸν «αἰώνιον πόνον» καὶ «χαμὸν» ποῦ ἔχει ἡ νοσταλγία τῆς δίχως γόους καὶ δίχως δοήνους λυρικούς—ἀλλὰ ζωγραφίζοντάς τους μόνον μὲ δημοτικὴν γαλήνην. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς διαβάσω λ. χ. ἀπὸ τοὺς «Μύθους» τὸ Περιστερὶ: ὅπου ἡ Δίψα ἡ Νοσταλγία ὅλων τῶν «Ἠρώων» τοῦ Πάθους ἐξιστορεῖται τόσον ἁπλᾶ καὶ σύντομα—καὶ ἂν εἰμποεῖτε μὴν συλλογίζεσθε μ' ἑαυτὸν τὸ «Περιστεράκι» τοῦ Βηλαρᾶ τὰς ψυχὰς καὶ τὸ χυμένο αἷμα ὅλων τῶν «Βερθέρων» τοῦ Τρίστην καὶ τῆς Ἰσόλδης—ἀκόμη ψηλότερα τοὺς Αἰάντας ποῦ ὀίχνην τὸ πάθος των ἐπάνω στὸ σπαθί «μοιραίως»—τοὺς Ἀχιλλεῖς ποῦ πεθαίνουν στὴν Τροάδα—ὅτι τέλος πάντων ἡ Ποίησις μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι θὰ «πεθάνῃ» γιὰ αὐτὴν μέσα του τὴν μοῖραν νὰ πεθάνῃ—τὴν μοῖραν τοῦ πάθους του.... Σ' ἁπλοῦς στίχους ὁ Βηλαρᾶς τὸ λέγει ἔτσι:

(Ἐκδοσις Ζακύνθου σελ. 105)

Κι' ὁ Βηλαρᾶς ὁ φιλόσοφος τώρα ἀφ' οὗ ἀφῆκε τὸν ποιητὴν ἔτσι λιτὴ καὶ ὡραία νὰ ζωγραφίσῃ τὸν μοιραῖον χαμὸν ποῦ φέρουν τὰ πάθη, προσθέτει ὡς ἕνας χορὸς μιανῆς Αἰάντιας τραγωδίας «Σελίς 105.»

Δίχως νὰ ἐπιτηδεύεται νὰ γενῇ ὁ «μαῖτρ» καμμιανῆς σχολῆς ἀφ' ὅσες ἀργότερα μὲ τόσα πολυώνυμα ὀνόματα μᾶς ἐφανερώθησαν—κλασσικοί, ῥωμαντικοί, νεορωμαντικοί, συναισθηματικοί, ῥεαλισταί, διανοητικοί κτλ.—καὶ δίχως νὰ δημιουργήσῃ ἢ νὰ ἀποκτήσῃ κανέναν μαθητὴν στὰ Γιάννινα τοῦλάχιστον διότι κανένας δὲν φαίνεται μὲ τὰ ταῦτα διάδοχός του—τὰς αἰσθάνεται ὁ λυρὸς τὰς σχολῆς, ὅπως καὶ κάθε ποιητὴς ἀφ' οὗ ἡ ποίησις δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ἡ καλλιτεχνικὴ ὁμοιοπαθήθεια. Καὶ δίχως νὰ ξεφεύγῃ ποτὲ ἀπὸ τὸ ἀνεπιτήδευτον καὶ κλασσικὸν στὴν διατύπωσιν καὶ στὴν φόρμαν τοῦ ὕφους του—τὶ ἄλλο τάχα νᾶναι ὁ ἀληθινὸς κλασσικὸς καλλιτέχνης παρὰ ἐκεῖνος, ποῦ θάξῃ μέσα του τὸ σπέρμα κάθε νέου βλασταριοῦ τῆς τέχνης εἰς εἰς ὅλας τὰς μορφὰς καὶ ὅλους τοὺς αἰῶνας.—δίχως νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸ κλασσικὸν τοῦ ὕφους του, εἶναι ὡστόσο ἐπιτήδειος νὰ εὐδοκιμήσῃ σὲ κάθε μίαν ἀπὸ τὲς πολλὰς αὐτῆς νεωτερες σχολῆς. Κολορίστ—μεγάλους δηλαδὴ ποιητὰς οὕτε ἕνας πραγματικὸς περὶ γραφικὸς, ζωγράφος στὲς πλούσιες καὶ ἀνεξάντλητες καὶ ζωηρὲς καὶ μὲ μιὰ ἐντύπωσιν ποῦ δίνει στὴν στρατιωτικὴν τέχνη «τὸ πῦρ ὁμαδὸν» πενιλιῆς στὴν «Ἀνοιξήν» του: Κρουνοὶ ἀπὸ χρώματα, βρούσες ἀπὸ ζωηρὲς βαφές—ἐνα παιγνίδι πινελιῶν τόσον ἰσοτέχνα ἀρμονικόν, ποῦ ἡ εἰκόνα ὅπως ὁ ποιητὴς τὴν βλέπει, ἰστορεῖται σ' ἂν σὲ πανὶ Ζωγράφου:

Ἀκοῦστε—ἰδέτε μᾶλλον.

(Ἐκδοσις Ραφτάνη 138).

Ἡ ἀ ν ο ῖ ξ ι ς

Λυρικὸς—ὑπερευαίσθητος σάντιμαν τὰ καὶ λιμπρεσιονίστ μαζί σ' ὅλα τὰ λυρικά του τραγοῦδια σχεδόν—ἀν ἀρχίση κανέ-

νας ἀπ' τὸν παθητικὸν μαζί καὶ εἰλικρινῇ ὕμνον του στὸν «ἔρωτα»

Ὁ τρυφερώτατε ἔρωτα κτλ.

Καὶ οἱ περὶ φανατικοὶ ἀγαπητικοὶ τῆς δροσερότητος τοῦ Ἀἵνε θὰ ἐδυσκολεύοντο νὰ βροῦν καὶ στὸν Χάινε ἕνα τραγοῦδι τῆς κομψῆς χαριέσεως διαθέσεως τῆς παθητικῆς ἀφελείας, τὸ χαριτωμένης ὁμορφιά τοῦτο τραγοῦδι.

(Σελίς 144).

Σᾶς ἐκούρασα χωρὶς νὰ ξέρω κἄν τοῦλάχιστον τὸ ἐλαφρυντικὸν ὅτι σᾶς ἔδωκα ἔστω καὶ ἀμδυσρὰν τὴν ποιητικὴν εἰκόνα τοῦ Βηλαρᾶ ὡς λυρικοῦ ποιητοῦ.

Εἰς μίαν ἄλλην ὁμιλίαν θὰ ὁμιλήσω διὰ τὸν Βηλαρᾶν ὡς σατυρικόν Ἀλλὰ ποῖν τελειώσω θέλω ἀκόμη μίαν φορὰ νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ὁ μέγας αὐτὸς Ἡπειρώτης Ἰωαννίτης ποιητὴς, εἰς τὸν ὁποῖον ὅλη ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ φιλολογία ἔχει τὸν ἀρχικὸν προοδρόμον τῆς ἐπαναλαμβάνου ἐξεδηλώθη τελείως ὡς λυρικὸς ποιητὴς. Δὲν ἐπῆγε ποτὲ αὐτὸς μέχρι τοῦ κοινοῦ. Ἀλλὰ τὸ κοινὸν πολλάκις θὰ ἦλθε μέχρι αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐξήγησε στίχους.... Καὶ τότε παρὰ πλεονάζον τὸν εὐγενικὸν καὶ γλυκὺν ποιητὴν τῆς Ἀνοίξεως παρουσιάζεται ἕνας ἄλλος Βηλαρᾶς: Ὁ Βηλαρᾶς αἰφνης κατὰ τὸν Παχάμη, κατὰ τῶν γυναικῶν, κατὰ τῶν καλογέρων— γιὰ μᾶς προπάντων τοὺς συμπατριώτας του γίνεταί αἰσθητοτάτη πολλάκις ἡ ἐργασία τοῦ ποιητοῦ—ὡς σατυριστοῦ δημοσιογράφου μάλλον τότε. Μία ἐργασία ἡ ὁποία μένει ἀπὸ ἕνα λυρικὸν ποιητικὸν τάλαντον καὶ μίαν ὀξείαν παρατήρησιν δίχως κόπον ἀπετύπωνεν εἰς καλοῦπια, ποῦ ἀνεγνώριζαν ἀμέσως οἱ συντοπίται του. Εἰς τραπέζια ἢ δειπνα μικροπρεπεῖς, γελοίας ἢ χυδαίας μορφᾶς ποῦ ἤθελε νὰ σατυρίσῃ. Πολ- λάκις ἀπὸ τὸ χωνευτήριο αὐτὸ ἐβγήκαν χρυσάφια σατυρικῶν ποιημάτων. Ἀλλὰ ἡ βασικὴ, ἡ κυρία ποίησις τοῦ Βηλαρᾶ ἐξῆμνώθη... Ἡ φαντασία μου εἶνε ἕνα ὁρατὸ μοναστήρι—κι' ἐγὼ μόνος μέσα του μπαίνω καλόγερος—φωνάζει σ' ἕνα τραγοῦδι τοῦ ὁ Κήτης. Ὁ ποιητὴς δὲν μπο-

ρεῖ παρὰ νᾶναι μακροῖα ἀπὸ τὸ πλῆθος ἂν θέλῃ νὰ ζήσῃ « ἕως οὗτου θά σβύσῃ ὁ κόσμος ἢ τελευταία ποιητικὴ φωνὴ πρέπει νὰ εἶναι τοῦ Ὁρατίου ὁ ὁποῖος φωνάζει: Misere tunc hominum genus. Obi profanum vulgus.

Τὸ τελευταῖον παρόπτονον πρέπει νὰ εἶναι τοῦ Μπωτελαῖο ὁ ὁποῖος κλαίει: εἶμαι μόνος εἶμαι μόνος, δὲν μὲ νοιώθουν»

Καὶ ἡ τελευταία ἐκπληξὶς πρέπει νὰ εἶναι τοῦ Φλωμπέρ όταν γράφῃ διὰ τὸν Θεόφιλον Γκωτιέ: εἶναι ἕνας συγγραφεὺς τελείως ἄγνωστος εἰς τὸ πλῆθος. Καὶ εἰς τὰ καλλίτερα ἔθνη λέγει ὁ Ἀλφρέ Ντεβινὶ τὸ πλῆθος δὲν παύει παρὰ ὕστερα ἀπὸ καιροὺς καὶ χρόνια νὰ εἶναι ταπεινὸς στὰ γούστα του καὶ ν' ἀγαπᾷ τὰ κοινὰ πράγματα.

Ὅσοι ἀγαποῦν καὶ σέβονται τὴν τέχνην λέγει καὶ ὁ ἰδικὸς μας ποιητὴς Παλαμάς πρέπει μιὰ παράκληση νὰ ὑψώσουν πρὸς τὴν θεὰν τοῦ ωραίου νὰ συγκρατῇ ὅσον ἢμπορεῖ ζωηρότερη τὴν καταφρόνια τοῦ ποιητοῦ κατὰ τοῦ πλῆθους. Διότι εἶναι τοῦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ὁρὸς διὰ τὸν ἀθανάτων ἔργων τὴν γέννησιν. Ὁ ποιητὴς παραπονεῖται γράφει ὁ Ἀλφρέ Ντεβινὶ ὁ ποιητὴς τοῦ ἀριστουργηματικοῦ Μωϋσῆ στὸν πρόλογόν του τοῦ δράματός του Σάτερτον— ὁ ποιητὴς φωνάζει πρὸς τὸ πλῆθος:—Σ' ἔσὲ μιλῶ κάνεμε νὰ ζήσω. Καὶ τὸ πλῆθος τῷ ἀποκρίνεται:

—Δὲν σὲ καταλαβαίνω...

† Γ. ΠΕΛΛΕΡΕΝ

τέλος

ΠΟΥ'Ν Τ' Η ΧΡΥΣΩ

Σὰν παραμῦθι μὲρχεται σὰν ψέμματα τὸ λέω,
 Ὅνειρο βροχερῆς νυχτιάς μου φαίνεται πῶς εἶναι
 Νὰ πέθανεν ἡ Χρῦσω μου, νὰ νὰ τὴν ἐπῆρε νύφη
 Ἡ Μαυρογῆς σιὰ τάριχα, στὸ σκοτεινὸ τὸ Ἄδη.
 Δὲ σ' εἶδα, δὲ σὲ φίλησα, Χρῦσω μου πεθιμμένη
 Ἡρθα σὰν ἰδομὰ ὁ μικρὸς, ῥώτητα τοὺς δικού, σὺ
 Ποῦ πάει ἡ Χρῦσω; ποῦ ναι τη; μοῦ εἶπαν πῆγε σὶα γίδια
 Ἐρώτησα τοὺς πιστικούς, μοῦ εἶπαν πῆγε σὶὰ μύλο.
 Ἐρώτησα τὸν μυλωνά καὶ μοῦ εἶπε πάει γιὰ ξύλα
 Στὸ λόγγο μέσα πᾶω κ' ἐγὼ φωνάζω: Χρῦσω, Χρῦσω?
 Μ' ἀπάντησεν ἡ λαγκαδιὰ πὸ πέτρα, Χρῦσω, Χρῦσω?
 Ποῦ'ν ἡ Χρῦσω τὴ ρωτάω. «ποῦ'ν τη» ρωτάει κι' ἐκεῖνη.
 Τὴ Χρῦσω μ' εἶδες πουθενά! Ἄ! Ἄ! μοῦ κἀν' ὁ λόγγος.
 Σὰν παραμῦθι μὲρχεται νὰ πέθανεν ἡ Χρῦσω.

ΣΠΥΡ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗΣ

ΑΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΟΥ Κ. ΚΑΤΣΑΝΟΥ ΕΝ ΑΡΤΗ

Ἡ ἱστοριολογία δὲν εἶνε μῖνον ἢ τεροπνὴ φροντὶς τῶν εἰδικῶν ἀρχαιολόγων. Ἐὰν συνέβαινε τοῦτο, θὰ ἦτο ὀλέθριον διὰ τὴν ἐπιστήμην πὺν φωτίζει μὲ τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς φῶς τὴν γνῶσιν τοῦ παρελθόντος εἰς τὰ γράμματα καὶ κυρίως εἰς τὴν τέχνην καὶ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, πὺν ἦλθον καὶ ἀπῆλθον ἀφήσαντες μερικὰ ἀνεξίτηλα ἔργα τῆς διαβάσεώς των ἐπὶ τῇ γῆν ταύτῃ ὀχθη.

Ἡ ἀρχαιολογία εἶνε συγχρόνως ἢ γλυκεῖα ἀσχολία πολλῶν ἄλλων συνανθρώπων πὺν ἀνιλαμβάνονται καὶ ἀναγνωρίζουν τὴν σκοπιμότητα τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης. Εἰδικῶς ἐδῶ εἰς τὴν Ἡπειρὸν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἔχομεν σχολὴν ἱστοριολόγων καὶ ἀρχαιολόγων. Εἰς παλαιότερους χρόνους ὁ Π. Ἀρβαντινὸς κατορθώσας διὰ τῆς μελετηρότητός του νὰ ἐξελεχθῇ ἀπὸ ἀπλοῦς δημοδιδάσκαλος εἰς ἀριστον ἡπειροτολόγον—ἱστορικὸν καὶ λογογράφον, ὁ Παῦλος Δάμπρος, ὁ παιῆς τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ συμβολὴ εἰς τὴν νομισματολογίαν εἶνε ἀρετὰ σπουδαία, καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας πλεῖστοι ἄλλοι, μεταξὺ τῶν ὁποῖων ἐξαιρετικὴν κατεῖχε θέσιν ὁ πρότινος ἀποθανὼν ἐν Αἰοβιάνῃ τῆς Βορ. Ἡπειροῦ Α. Μυστακίδης ἀπόφοιτος τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολίου ἀποδεικνύουν ὅτι εἰς τὴν Ἡπειρὸν π.θανὼς νὰ ὑπάρχη, ὅπως πάντοτε, φιλοχρηματία, ἀλλὰ δὲν εἶνε αὕτη ἡ αἰτία τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος πολλῶν Ἡπειρωτῶν πὺν μελετοῦν τὰς ἀρχαιοφίτας τοῦ τόπου των.

Εὐρίσκομαι αὕτην τὴν σιγμὴν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νάνικρούσω βαρεῖαν μομφὴν ἐναντίον τῶν Ἡπειρωτῶν ἀπογραφείσαν πρὸ ὀκταετίας περίπου ὑπὸ τοῦ νῦν καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης κ. Κ. Ρωμαίου, ὅτε ἀκόμη κατεῖχον τὰ μαθητικά βιβλία, ὅτι δῆθεν οἱ Ἡπειρωταὶ ἀνέκα-

θεν ὑπῆρξαν ὑπερβολικοὶ λάτρεις τοῦ χρυσοῦ τὴν εὐκαιρίαν μου πιαρῶν ὅτι ἐν Ἀρτῇ ὑποδηματοποιὸς κ. Κ. Κατσάνος, ὅστις παρὰ τὰς οἰκογενειακάς φροντίδας καὶ ταλαιπωρίας καὶ παρὰ τὴν μικρὰν μόρφωσιν, ἥς ἔτυχε, μελετᾷ μετ' ἐρετικῶν ζήλου ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς νεοετῆς του μέχρι σήμερον καὶ γνωρίζει ὅτι οἱ πολλοὶ ἀρχαιολογικὰ ζητήματα σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ἱστορίαν καὶ ἀρχαιολογίαν τῆς Ἀρτῆς.

Ὁ κ. Κατσάνος μᾶς ἀφηγεῖται χαριτωμένην σιχομυθίαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοφίτου κ. Γ. Μηλιάδου πρὸ τριετίας, ὅτε δι' ἰδικῶν του χρημάτων διενήργει ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ κ. Μηλιάδου ἀνασκαφὰς κάτωθεν τοῦ λόφου Περάθης (κ. Σεροβούνι), ὅπου ἀνεκαλύφθησαν ἀρχαῖοι τάφοι καὶ διάφορα ἐν αὐτοῖς ἀντικείμενα:

—Μηλιάδης. Νὰ βροίκαμε τίποτε χρυσοῦς σιεφάνους ἢ τίποτε νομίσματα, τί καλά θὰ ἦαν!

—Κατσάνος. Νὰ βροίκαμε τίποτε ἐπιγραφεὶς καὶ καμμιὰ χρονολογία, τί καλλίτερα θὰ ἦαν.

Ἡ σιχομυθία αὕτη μᾶς δίδει τὸ μέτρον τῆς ἀξίας μερικῶν ἀφανῶν ἀνθρώπων, πὺν ἐμπνέουν ἴσως μυρίας ὑποψίας εἰς τοὺς ἐπιστήμονας, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι ἀποδεικνύονται διὰ τῶν ἔργων των εἰλικρινεῖς διασώται τῆς ἐπιστήμης. Πολλοὶ ἀρχαιολογοὶ καὶ πολλοὶ μεγαλόσχημοι ἀρχαιοφίλοι καταγγέλλονται συχνὰ ὡς ἀρχαιοκίλοιοι, ἀλλ' οἱ Κατσάνοι ἀποτελοῦν παρηγορήματα πρὸς μίμησιν εἰς τοὺς νέους μύστας τῆς ἐπιστήμης.

Ἡ ἀδεια δι' ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς ἐδόθη εἰς τὸν κ. Κατσάνον τὴν 15 Δεκεμβρίου 1926 διὰ τῆς ἐπαρ. 66103) 21 καὶ 27 διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Κατωτέρω ἀναγράφωμεν ἀν-

τίγραφον τοῦ πρωτοκόλλου τὸ ὁποῖον συνέταξαν καὶ υπέγραψαν οἱ κ.κ. Ι. Μηλιάδης καὶ Κατοῦνος καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται τὰ εὐρεθέντα ἀντικείμενα.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν πρόχειρον ἀνασκαφῆσαν ἐρευναν τάφων εἰς τὰς Δ. πρόποδας τῆς Περάντης ὑπὸ τὴν Ὁδηγῆ τριαν, κατὰ τὴν 12 ἡν καὶ 13 Σ)βρίου 1927. Εὐρέθησαν τὰ κάτωθι ὁπωσδήποτε ἄξια μνείας ἀντικείμενα, ἅτινα παραληφθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ἐφόρου ἀρχαιοτήτων κατατίθησαν εἰς τὴν συλλογὴν Ἀρτης.

1) ἓν χαλκὸν νόμισμα ἀμβρακιωτῶν (1) 2) λαβὴ λύχνου 3) λαβὴ ὑδρίας ἐκ πηλοῦ μὲ ἐντυπον γυναικεῖαν μορφήν 4) ἓν ἀκέραιον bacrimaterium (2) 5) μία σιδηρὰ λεπίς (3) 6) τεφροδόχος κάλη ἐκ πηλοῦ ἀπλή μὲ μίαν λαβὴν καὶ ἄνευ γραφῶν, μετὰ μολυβδίνου πόματος καὶ ἐνδὸς ἐλάσματος χαλκοῦ φέροντος τὰν λέξεις ΠΡΩΤΟΣ ΝΙΚΑΣΙΑΑ 7) μία τεφροδόχος κάλη ἐκ πηλοῦ ἀπλή ἄνευ γραφῶν μὲ δύο λαβὰς καὶ μετὰ πηλίνου μολυβδίνου πόματος ἔσωθεν τοῦ ὁποῖου χαρακταὶ αἱ λέξεις ΣΩΤΙΑ (4) ΦΙΛΙΣΤΙΩΝΟΣ 8) μία πόρπη χαλκῇ 9) μικρὸν τεμάχιον ἀργείου τοῦ τύπου τῶν Μεγαρικῶν σκίφων μὲ ἐντυπον κόσμημα (ἀσπίς) ῥόδαξ 10) μικρὸν ἀμαυρόχρουν ἀγγεῖον παρόμοιον πρὸς τὸν τύπον τῶν «κωδωνίσκων» λεγόμενων.

Τὸ παρὸν συνετάχθη εἰς διπλοῦν

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 14 Σ)βρίου 1927

Ὁ Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων

δ. π. Ι. ΜΗΛΙΑΔΗΣ

δ. π. Ὁ χρηματοδοτῆς

Κ. ΚΑΤΣΑΝΟΣ

Ὁ κ. Μηλιάδης ἀκολούθως ἐσυνέχισε μινος τοῦ τὰ; ἀνασκαφὰς ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἀκόμη, ἐξοικονομήσας τὰ ἀναγκαῖα

Σημ. 1) Κ. Κατσάνου (1) ὄνομα ΑΞΙΟ - ΧΩΝ 2) ἀκρυδόχος ἡ ελαίου 3) τύπος χαλκῆρας 4) τὸ σίγμα μὲ σκέλη ἀνοιχτά 5) τύπος καρὺ.

χρήματα δι' ἐράνων ἐντὸς τῆς πόλεως, εἰπὼν ὅτι δ. κ. Κατοῦνος ἀδυνατεῖ νὰ συνελθῇ τὰς ἀνασκαφὰς ἐξ αἰτίας οἰκονομικῆς ἀδυναμίας. Γι' εὐρέθη κατὰ τὴν μετέπειτα ἀνασκαφὴν εἰς ἀγνοσίον. Διότι πάντα τὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν δ. κ. Μηλιάδης τὰ ἔθετεν ἐντὸς κιβωτίων, ἅτινα φυλάσσονται εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον (μικρὸν κιβωτιόδοξακτον τμήμα τοῦ νάου τοῦ τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ τῆς Παρηγοριεύσεως). τὰ δὲ κλειδιά τῶν κιβωτίων κρατεῖ ἐντὸς εὐρισκόμενος ὡς γνωστὸν εἰς Κέρκυραν, ὅπου ἔχει τὴν ἔδραν του. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων εὐρημάτων ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶνε ἡ ἐπιγραφή «Πρῶτος Νिकासία» ὅπου τὸ πρῶτος εἶνε κύριον ὄνομα. Τὸ δὲ νόμισμα τῶν Ἀμβρακιωτῶν παρῖχει εἰς τοὺς ἱστορικοὺς ἓνα ἀρετὰ σταθερὸν ἐπιχείρημα, ὅτι ὄντως ἡ σημερινὴ Ἀρτα εἶνε ἡ ἀρχαία Ἀμβρακία.

Εἶνε λυπηρὸν ὅτι ἀνασκαφαὶ μεγίστης ἀξίας, τερματίζονται πολλάκις ἀκαίρως, εἴτε ἐξ αἰτίας διαφωνίας μεταξὺ τῶν διενεργούντων αὐτὰς εἴτε δι' ἔλλειψιν τῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι ἡ Ἡπειρος εἶνε ἓνας ἀπέραντος ἀρχαιολογικὸς τόπος καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀρχαιολογικῆς σκαπάνης καθίσταται ὁσημέραι περισσότερον ἀντιληπτή. Διότι διὰ τὴν Ἡπειρον οὐτε ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν οὐτε ἀπὸ τοῦς Βυζαντινοὺς χρόνους ἔχομεν ἱστορικὰ στοιχεῖα ἐκτὸς ἐλαχίστων, καὶ ἡ ἱστορία τοῦ τόπου εἶνε δυνατόν νὰ διαφωτισθῇ μόνον διὰ τῆς ἀρχαιολογικῆς σκαπάνης.

Πρὸς τοῦτοις νομίζομεν ὅτι καὶ ἡ ἔδρα τοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων Ἡπείρου καὶ Ἀκαρνανίας πρέπει νὰ μεταφερθῇ ἀπὸ τῆς Κερκύρας εἰς τὰ Ἰωάννινα, διὰ νὰ δύναται ὁ Ἐφορος νὰ ἐπισκέπτεται συχνότερα τὰ ἀρχαιολογικὰ μέρη καὶ τρόπον τινὰ νὰ ἐπικοινωνῇ μαζὶ τῶν διὰ τῶν κατοίκων οἱ ὅποιοι πλείστας ὁσας παραδόσεις περὶ τῶν ἀρχαίων μερῶν ἐν Ἡπείρῳ κατέχουν καὶ πολλάκις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνακαλύπτουν εἴτε νομίσματα εἴτε τάφους εἴτε διάφορα ἄλλα ἀρχαιολογικῆς ἀξίας εὐρήματα.

ΟΛΙΓΑΙ ΣΚΕΥΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ἡ εὐκολία τῶν ταξιδιῶν καὶ τῶν μετακινήσεων, ἡ καταπληκτικὴ αὐξήσις τῶν ἐφημερίδων, τῶν βιβλίων, τῶν θεάτρων, κινηματογράφων, τηλεγράφων, θυσιασίων, ὁμιλοῦντος κινηματογράφου κτλ. σχεδὸν ὅλα αἱ νεώτεροι ἀνακαλύψεις ἐπετίχυνσον εἰς μίαν ἱλινγυώδη ἀναλονίαν τὴν διὰδόνειν τῶν ἰδεῶν, τὴν ἀμοιβαίαν μετάγγισιν τῶν ἰδεῶν, αἰσθημάτων, σκέψεων καὶ ἐλαττωμάτων τῆς συγχρόνου ζωῆς. Τὸ πᾶν συνοματῇ, ὡς φαίνεται, νὰ ἴσῃ ἀπὸ τὰ ἄτομα τὴν δύναμιν νὰ διατηρήσουν ἐν ἑαυτοῖς τὴν αἰωναν τῶν ἐξωγενῶν ἐπιδράσεων. Πολλοὶ ἀνθρώποι διανοοῦμενοι δὲν ἀμφισβῆλλοισι περὶ τοῦ κινδύνου τούτου. Μένας σοιτμὸς ἱατρῶν πιστεύει ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶνε τις ἐνήμερος τῆς ἱατρικῆς ὁσημέραι ἐξελίξεως, καθεπρωτὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποφασίσῃ τις νὰ πετάξῃ ἀμέσως ἓνα σωρὸν ἐντύπων, τὰ ὁποῖα μεταφέρει τὸ ταχυδρομεῖον. Φύλλομετρά τινα, ἀποκόπτει ἀγγελίας, τακτοποιεῖ τινα εἰς τὰ συρτάκια τοῦ γραφείου του, πιστεύων οὕτω, ὅτι ἔθηκεν ἐν ἀσφαλείᾳ τοὺς θησαυροὺς του. Θὰ λυπηθῇ ἴσως ἐὰν ἐλησμονήσῃ νὰ σημειώσῃ ἐπιστημονικὴν τινα διέλεξιν ἢ ἐπιστημονικὴν τινα ἀνακοίνωσιν ὁ τρόπος οὗτος τοῦ σκέπτε-

Ἐ γράφων τὰς γραφὰς ταύτας πρὸ τινος χρόνου εἶδε μὲ τὰ μάτια του ἐπὶ τι χωρίον ἔξω τῶν Ἰωαννίνων δλοκλήρον συλλογὴν πηλίνων καὶ μαγείων γυναικῶν εἰς τὴν οἰκίαν ἐνδὸς ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, ὅστις πάντα τὰ εὐρήματα ταῦτα εἶχεν ἀνακαλύψῃ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἰς τοὺς ἀγρούς του....

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 2 Φεβρουαρίου 1931

Τάκης Σιωμόπουλος

σθαι εἶναι εὐγενὴς καὶ ἀπὸ μιᾶς πλευρᾶς ἀξιοσύντατος διότι ὅσον τις διδάσκειται, τόσον καλλύτερον ἀποκτὰ τὰ μέσα νὰ ἐργασθῇ ἐπωφελῶς. «αἱ γνώσεις ἡμῶν εἶναι οἱ σπόροι τῆς παραγωγῆς μας» θὰ ἴητο τελείως ἀνόητον νὰ μὴ λογαριάζῃ τις, ὅτι ὁ ἐγκέφαλος ἡμῶν ἠθελε στερεοῦσθαι ἐὰν δὲν μελετᾷ τις. Ἀλλὰ ἡ ὑγιεινὴ μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ ὑπερσιτισμὸς εἶνε τόσον ἐπιβλαβὴς ὅσον καὶ ὑποσιτισμὸς, μᾶς διδάσκει ἐπίσης νὰ δορίζομεν τὴν τροφήν μας, παραγγέλλει νὰ τὴν ἐκλέγομεν καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν φαγητὰ κακῶς προεσκευασμένα, μᾶς καλεῖ ἐπίσης νὰ φειδόμεθα τῶν ὧτων μας κακῶν ἤχων ἢ πολὺ δυνατῶν, τῶν ὀφθαλμῶν μας ἀπὸ ἀπλετοῦ φωτός, μᾶς συμβουλεύει νὰ ἀπομακρυνόμεθα τῶν ἀκαθάρτων βουρῶν καὶ βορβόρων. Ἡ ὑγεία τοῦ ἐγκεφάλου μας δὲν ἔχει ὀλιγοτέρας ἀπαιτήσεις· ἡ διανοήσις μας ὅπως καὶ ὁ στόμαχος πρέπει νὰ καθορίσῃ τὴν ἀφθονίαν τῆς τροφῆς.

— Ὑπάρχειν αἰῶνες εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, καθ' οὓς ἡ διανοητικὴ τοπὴ ὑπῆρξε πολὺ σπανία καὶ πολὺ ἀκραιβή· καὶ μόλις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας διωρθώθη τὸ χάος τῆς τυπογραφίας, ἀλλὰ μετὰ τὴν λάμψιν φωταυγείας τοῦτο, ἀλλὰ μετὰ τὴν λάμψιν φωταυγείας τινος, πίπτομεν ἀμέσως εἰς τὸ ἀντίθετον. Εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς δύσεως τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀποτελεῖ ζήτημα σπουδαῖον, διὰ τὸ ὁποῖον φροντίζουν πῶς θὰ τακτοποιηθῇ καλλίτερον, οἱ Ἱταλοὶ ἱατροὶ μάλιστα εἰς μίαν ἐνεργὸν κίνησιν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπεφάσισαν νὰ συμπιῇ τὸν ἱατρικὸν ἐφημερίδας εἰς μίαν μόνον, διζικὸν ἱατρικόν· δύσκολον ὅμως νὰ ἐφαρμοσθῇ, ἀλλὰ μαρτυρεῖ τὸ ἐπεὶ γον τῆς ἀναγκαίας αὐτῆς ἐπαναστάσεως, νὰ προορίσῃ τις τὴν μελέτην του ἐπιβάλλεται ἰδίᾳ εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν. Ἡ συμβολὴ

αὕτη μᾶς ἐδόθη ἀπὸ τοὺς ἀγαθοὺς.—
εἰς ἐποχὴν μάλιστα καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχεν ἡ
βιβλικὴ σωρεία, ὅπως ἡ νεωτέρα. Ὁ Σε-
νέας μᾶς λένει «μία μεγάλη καὶ ἐντατικὴ
μελέτη σοροτῶναι τὸν νοῦν, ἀλλὰ δὲν διδά-
σκει». Εἶνε φανερόν ὅτι ὁ ἀνθρώπος ὅστις
καταβροχθίζει καθ' ἐκάστην σελίδας ὁλο-
κλήρους πολιτικῆς ἐφημερίδας, ἐπιφυλλί-
δας, διηγήματα, μυθιστορήματα, ἐπιστη-
μονικὰ συγγράμματα κτλ. εἶνε ἐντελὲς ὁ
δύνατον νὰ προσαρμόσῃ τὴν ποσοτήν του
εἰς ὅ,τι ἀναγινώσκει. Ὅθεν ἡ πληθὺς τῶν
αἰσθήσεων πληγνώνει τὴν ἐντατικότητα καὶ
τὴν ἀκριβείαν τῶν συναισθήσεων. Τίς ἄγνο
εἶ τὴν πληγὴν ἣν ἔλαβε κατὰ τὸν μέγα πῦλε-
μον ὁ στρατιώτης ποιητὴς (abrieid. Annun-
zio; Οὗτος ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἐπὶ πολλοὺς
μῆνας εἰς τὸ σκότος μὲ δευτέρους τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς, κατὰ τὸ διδάσθημα τοῦτο συνέγνωσε ἐν ὅ
πέρροχον ἔργον ἡποτινῆσθαι, τὸ ἔργον τοῦτο ἔσ-
γεν ἀφάταστον ἐπιτυχίαν καὶ μεταφράσθη
εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Εἰς τὸ βι-
βλίον τοῦτο ὁ συγγραφεὺς σημειώνει ὅτι
ἔρκεται νὰ μὴ βλέπῃ ἵνα βλέπῃ πολὺ πέ-
ραν διανοητικῶς, ἵνα ἀφινισθῶσι παρό-
μοιοι διεγέρσεως ἵνα διενείωσιν ἕνα μέγα
ἀριθμὸν συναισθημάτων καὶ συγκινήσεων.

Εἰς Ἰατοὺς ἐκ Μασσαλίας ἐπὶ τῇ εὐκαιρί-
ᾳ ταύτῃ γράφει 1924—τὴν 5 Ἰουνίου εἰς
τὴν Presse Medicale τὴν περίπτωσιν ἐ-
νὸς γεωροῦ, ὅστις δὲν εἶχεν οὐδεμίαν δε-
ξιότητα ζωγράφου, καὶ ὅστις συνεπεῖα ἀ-
τυχήματος, ἔμεινε ἐπὶ πολλὸν χρόνον εἰς τὸ
σκότος ἕνεκα παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν
του ἔξ μῆας μετὰ τὸ ἀτύχημά του ἥρτισε
νὰ ζωγραφίσῃ ἄνευ διδασκάλου, αἱ ὕδατο
γραφαὶ του ἐκπλήττουσι μὲ τὴν λεπτότητα
τῶν σκιῶν καὶ τὸν τόνον τῶν χρωμάτων των

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὅτι ὁ ἐγκέφα-
λος ἐλεύθερος ἀπὸ συναισθητικῆς δευτερευ-
ούσας καὶ παρασίτους, ἀφιερώσαι ὅλας του
τὰς δυνάμεις τῆς προσοχῆς εἰς μίαν εἰκό-
να ἥτις τὸν ἀπασχολεῖ. Συνεπῶς δὲν νὰ
ἀναπτύξῃ τις τὸν ἐγκέφαλόν του, δὲν εἶνε
σωστόν νὰ συσσωρεύσῃ εἰς τὴν μνήμην του
εἰκόνας καὶ ἀναμνήσεις ὅπως ἀντικείμε-
να εἰς μίαν ἀποθήκην, τὰ ὅ ποῖα δὲν θὰ
δυνήθῃ οὔτε νὰ τὰ ἐπανεύρῃ οὔτε νὰ τὰ

νοησιμοποιήσῃ εἰς δεδομένην στιγμήν.
Θὰ χρειασθῇ πολὺς χρόνος νὰ τακτοποιή-
σῃ, νὰ κατατάξῃ καὶ νὰ συναρμολογήσῃ
τὰς σεσωρευμένας εἰκόνας, ὡς π.χ. εἰς ποι-
ητικῆς τυφλωθεὶς κατὰ τύχην συμμαζεύε-
ται περὶ ἑαυτὸν συγκεντρώνει τοῦ
λοιποῦ ὅλην τὴν νευρικὴν του ἐνέργειαν
μὴ χρησιμοποιηθεῖσαν εἰς τὰς ἀποθηκευ-
μένας εἰκόνας καὶ συνιθῇ ἕνα ἀριστοτέργη-
μα ἡ μυθολογία ἔχει δίκαιον νὰ μᾶς πα-
ρουσιάζῃ τὸν Ὀμηρον τυφλόν. Γνωρίζο-
μεν ἐπίσης ὅτι ὅταν ὁ Μίλτων ἔχασε τὴν
δοασίν του ὑπηγόρευεν εἰς τοὺς υἱοὺς του
τὰ ἀριστοτέργημά του «ὁ ἀπολεσθὴς πα-
σάδεισος» ἄλλοι ἐπίσης δὲν εἶπον ὅτι διὰ
νὰ τραγουδήσουν καλλίτερον τὰ καναρίνια
ὁ σκληρὸς κτηνοτρόφος καίει τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς των; Μήπως ὁ Beethoven ὅταν συνέ-
θετε τὰ ἀριστουργήματά του δὲν ἦτο κω-
φός; Ὁ ἔξοχος μουσικὸς μετεχειρίσθη ὅλας
τὰς ἰσχυρὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀ-
ποθηκεύσῃ ὅταν ἤκουε, εἰς τὴν ἀπύλτονμο-
νασίαν του εἰσγάγετο ἀκαταπαύτος διορθώ-
νων καὶ τελειοποιῶν τὰ προῖόντα τῆς ἐμ-
πνεύσεώς του. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀντατάξω-
μεν τὰς διανοητικὰς μᾶς δυνάμεις πρέπει
νὰ φεισθῶμεν τῶν κέντρων τῆς ἀντιλήψε-
ως.

Ὅσον ὀλιγοτέρας εἰκόνας, ὀπτικὰς, ἀ-
κουστικὰς ἢ ψηλαφητὰς εἰσάγομεν εἰς τὸν
ἐγκέφαλον μᾶς τόσον ὥραιοτέρας καὶ φω-
τεινοτέρας τὰς βλέπομεν. Ἀς φεισθῶμεν ἐ-
πίσης τῆς μνήμης ἡμῶν ἀπὸ ἀνωφελεῖς
λεπτομερείας κακῶς διατυπωμένας ἢ μὲ
πεισμάτα κακῶς παρασκευασμένα ἢ ἀτε-
λη ἢ μὲ θεολογικὰς φανταστικὰς ἐπεξεργασμέ-
νας ὑπὸ ἀμαθῶν, τοῦτο εἶνε ὡς νὰ θέλω-
μεν νὰ ἐξαντλήσωμεν τὰς διανοητικὰς μᾶς
δυνάμεις ἵνα ἐμποδίσωμεν ἑαυτοὺς νὰ εἰ-
σέλθωμεν μετὰ βεβαιότητος εἰς τὴν προ-
γματικότητα.

Ἡ ἱστορία τῆς ἐπιστήμης μᾶς ἀπέδει-
ξεν ὅτι πολλάκις σχετικὴ ἄγνοια εἶνε μᾶλ-
λον ὀφελίμος, καὶ μᾶλλον δὲν ἐλέγχῃ, ὅτι
οἱ ὀλιγοτέρον ἀνάγνωσι εἶνε οἱ καλλίτεροι
χειρουργοί; αἱ μεγαλείτεροι ἐπιστημονικαὶ
ἀνἀκαλύψεις δὲς ἔγιναν παρ' ἐπιστημόνων
μὴ εἰδικῶν; ὁ Pasteur χημικὸς ὢν καὶ τε

λείως ἀδαὴς τῆς ἱατρικῆς ἐγένετο ὁ πα-
τήρ τῆς νεωτέρας ἱατρικῆς; ὁ Μάοξ ἱα-
τρὸς καὶ φυσιοδίφης δὲν ὑπῆρξεν ἐφευρέ-
της διαφόρων εἰδικῶν μηχανημάτων καὶ
μεταξὺ ἄλλων τοῦ κινηματογράφου καὶ
δὲν παρασκευάσεν τὴν ἀεροπορίαν;

Καὶ ἀληθῶς ὁ σοφὸς τὸν ὁποῖον ἡ λο-
γικὴ ὀδὸν ἔξω τῶν ἐργασιῶν του εἰς ἐ-
δάφη ξένα, ἔαν τὸν ἀπομακρύνῃ τῶν κα-
θημερινῶν του σκέψεων καὶ δὲν εὐρίσκει-
ται καθ' ὅλου στενοχωρημένος ἐκ τῆς σκό-
νης τῶν αἰώνων καὶ ἐκ τῶν πλανῶν αἰ-
τίνες ἔχουσι θεωρηθῇ ὡς ἀληθεῖς, καὶ
αἱ ὁποῖαι τοῦ ἐσκότιζον ὡς ὁμίχλη τοὺς

ὀφθαλμοὺς, οἵτινες εἰργάζοντο ἐπὶ πολλὸν
χρόνον εἰς τὸ ἔδαφος τοῦτο ἤδη ἡ ὄρα-
σίς του εἶνε μᾶλλον φωτεινὴ καὶ διὰ τοῦ-
το ἀκριβῶς μᾶλλον διορατικὴ.

Ἀνωφελὲς θεωροῦμεν ὅτι εἶνε νὰ ἐπι-
μείνῃ τις εἰς τοῦτα ἕκαστος καλῶς καὶ
ὀρθῶς σκεπτόμενος θὰ συμφωνήσῃ. τὸ νὰ
προστατεύσῃ τις τὰς διανοητικὰς του δυ-
νάμεις ἀπὸ πολλὰ συναισθήματα εἶνε κα-
θῆκον παντὸς ἀνθρώπου ὑπερχού.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 11 Νοεμβρίου 1930

ΕΥΑΓ. ΠΑΠΑΣ

ΒΟΥΒΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Νὰ τραγουδάω
μὲ τὴν ἀνάμνησίν σου, ἀγαπημένη
κι' οὐδ' ὡς μὲ ἀχὴ πικρὰ, σβησμένη
ἄς μὴ γροικῶ.

Νὰ τὸ μαγεύῃς
βουβὸ τραγουδί ἀπὸ λυγμοῦ
μὲ τῆς γαλήνης μου τοὺς στεναγμοὺς
ποῦ θὰ μαντεύῃς.

Νὰ διασπαθιοῦνται
στὰ αἱματωμένα στήθεά σου οἱ σπασμοὶ
καὶ πάντα σὲ ὄνειρο νὰ πλένε οἱ στοχασμοὶ
καὶ νὰ διαλυοῦνται.

Κι' ἐγὼ σὰν κλῶν
στὸ ἄπειρο πλάστωμα τῆς ἀγκαλιᾶς σου
σὰν ὄρητο νὰ ὑμνωδῶ τὴν σιγαλιά σου
θλιμμένο ἀηδόνι.

Νὰ τραγουδάω
μὲ τὴν ἀνάμνησίν σου, ἀγαπημένη.
κι' ὅλο μέσ' σ' ὄνειρο μὲ ἀχὴ χαμένη
ἄς προσδοκῶ.

ΧΑΡΑΛ. ΤΣΟΥΛΑΣ

ΑΝΑΘΗΜΑ ΑΡΤΕΜΙΤΙ ΠΑΣΙΚΡΑΤΑΙ ΕΝ ΑΜΒΡΚΙΑ *

ὑπὸ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΡΑΓΟΥΜΗ

(Ἐκ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος 1911 στήλ. 397 — 398)

Ἀπλοῦς ἐπιτηδευματικός, ἐθελοντὴς φῶλας τῶν ἐν Ἀρτῇ μεσαιωνικῶν τε καὶ ὑστέρων καὶ παλαιότερων ἀρχαιοτήτων, ἐν ἀπερίττως καθαρνεύσῃ ἐπιστολῇ ἔγραψε τὰ κατωτέρω.

« Διὰ τῆς παρούσης μου σπεύδω νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι τὴν 25 φθίνοντος ἐνταῦθα καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς πόλεώς μας ἐν τῇ ὁχθῇ τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου, παρὰ τῷ περιβολίῳ Σπ. Καλέλλη, εὐρέθη παρὰ τοῦ κηπουροῦ Ἀντ. Μάνθα ἀγάλματι ὅπερ Σᾶς περιγράφω ὡς ἑξῆς.

» Ἐν πρώτοις εἶνε ἀνευ κεφαλῆς, ὡς δὲ ἔκ τοῦ σώματος δείκνυται, αὕτη εἶνε προσθετὴ καὶ ὄχι συγκεκόλλημένη καθόσον ὁ λαμὸς φέρει κοίλωμα κανονικόν· ἐκ τῶν χειρῶν ἡ ἀριστερὴ ἀθικτος κρατοῦσα χλαμύδα παρὰ τῇ λεκάνῃ τοῦ σώματος, ἡ δεξιὰ ἀποκεχωρισμένη τοῦ σώματος καὶ ἑλλείπουσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ. Ἐφαρμοζομένη ἐν τῇ κανονικῇ θέσει τῆς εὐρίσκεται κυρτὴ πρὸ τοῦ στήθους 12—15 ἑκατοστά· ἡ χλαμὺς φθάνουσα μέχρι τοῦ δεξιοῦ ὤμου καὶ κατὰ μῆκος μέχρι τοῦ ἀστραγάλου· τὰ πέλματα μέχρι τοῦ ἀστράγαλλου ἑλλείπουσιν.

» Ἐπὶ τῆς βάσεως ἔμπροσθεν ὑπάρχου-

* Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἀναδημοσιεύομε· ἐκ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος τοῦ 1911 τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Κατσάνου ὡς καὶ τὰ ὀλίγα σχόλια τοῦ ἀειμνήστου Στ. Δραγοῦμη, διακεκριμένου ἀρχαιολόγου καὶ πολιτικοῦ, περὶ τοῦ ἀκεφάλου ἀγάλματος καὶ τῆς ἐπιγραφῆς. Χάρης εἰς τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὰς φροντίδας τοῦ κ. Κ. Κατσάνου ἀμφότερα ταῦτα μετὰ πολλῶν ἄλλων εὐρίσκονται νῦν εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀρτῆς.—

σι τὰ ἑξῆς γράμματα, ἡ βάσις δὲ εἶνε ὀρθογώνιος, ἔχουσα μῆκος 35 ἑκατοστά πλάτος 25

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ
ΣΟΛΩΝΟΣ
ΑΜΦΙΠΟΛΕΥΣΑΣ
ΑΡΤΕΜΙΤΙ
ΠΑΣΙΚΡΑΤΑΙ

» Ἐντὸς τοῦ μέρους ἐνθα εὐρέθη ὑπάρχει τοῖχος ἐκ λίθων μικρῶν μὲ κεράμους μεγάλους, παραπλευρῶς δὲ πέτραι μεγάλαι εἰς ἀπόστασιν 5—6 μέτρων.

» Ὡς ἀντιλήφθη, ὁλόκληρον τὸ σῶμα θὰ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, καθόσον ὁ δεξιὸς εἶνε κατὰ τι κυρτὸς πρὸς τὰ ὀπίσθεν,

Ἀρτα τῇ 27] 1] 11

Κ. ΚΑΤΣΑΝΟΣ

Ὁ τρόπος τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ φιλομούσου ἀνδρός, μαρτυρῶν οὐ μόνον περὶ τὰ γράμματα φιλοτιμίαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ κρίσεως ἀσκήσιν αὐτοδιδάκτου μαθήσεως, ἐπιτρέπει νὰ δημοσιευθῇ ἡ ἀναγραφεῖσα ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή καὶ κατὰ τὸ γράμμα καὶ κατὰ τὸ νόημα ἀρτία, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐνδείξεως τοῦ χαρακτήρος τῶν γραμμάτων. 1)

1) τὴν «ἐνδειξιν» τοῦ χαρακτήρος τῶν γραμμάτων δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμωμεν ἡμεῖς ἐν Ἰωαννίνοις διὰ τεχνικοὺς λόγους. Σημειώομεν δ' ὡς χάριν τῶν εἰδικῶν, ὅτι ὁ χαρακτήρ αὐτῶν εἶνε τῆς μεταγενεστέρας ἐλληνιστικῆς, ἂν ὄχι τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς ἐποχῆς.

ΕΝΑ ΔΕΙΛΙΝΟ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Θαῦμα θαυμάτων ἦταν ἐκεῖνο τὸ δειλινὸ τοῦ Γεννάριου μὲ τὴ γλυκεῖα χειμωνιάτικη λιακάδα. Ὁ οὐρανὸς κατάγαλανος, κ' ἕνας ἥλιος ξεστός, ποὺ γλύκαινε τὰ πάντα. Οἱ κοττες—ἂν καμμιὰ ἐσφενυγε ἀπὸ τὸν κῆπο κ' ἐβγαίνει ἔξω στὸ πεζοδρόμιο—περπατοῦσαν ἀργά—ἀργά σὰν γιὰ νὰ κά-

Ἐκ τούτου δυνάμεθα οὐχὶ βεβαίως νὰ πληρώσωμεν τὴν περιέργειαν τοῦ γράφαντος τὴν ἐπιστολὴν ἀποκρινόμενοι εἰς τὸ περὶ ορισμοῦ τοῦ Νικάνδρου ἐρώτημα αὐτοῦ, ἀλλ' ἴσως νὰ τολμήσωμεν νὰ καλέσωμεν εἰς ἔρευνάν τινα περὶ τοῦ ὀνόματος παραπέμποντες εἰς τὰ παρὰ Πολυβίῳ (Ἱστοριῶν Κ. 10 καὶ 11 καὶ ΚΖ. 15 (13) 14) περὶ Νικάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ γέγραμμένα. Καὶ ἄλλως δέ, πιστεύοντες εἰς τὴν ἀκριβὲς τῆς ἀποδόσεως, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης νῦν τὸ πρῶτον μαθαίνωμεν ὅτι ἐν τῇ Ἡπειρωτικῇ Ἀμβρακίᾳ ὅπου ἐγινώσκετο ὑπάρχον ἱερὸν Ἀρτέμιδος· Ἡ γερμὸν ἡς, ἡ Ἀρτεμὶς ἐτιμάτο καὶ δι' ἐπωνυμίας καινοφανοῦς· « Πασικράτα ». Πασικράτα εἶα, πάντων κυρία, ἐγνώριζετο μέχρι τοῦδε μόνῃ ἡ Περσεφόνη.

Ἀλλὰ καὶ τι ἄλλο νέον διδασκόμεθα ὑπὸ τῆς ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς, τὸν τύπον Ἀρτέμιτι, ἀντὶ τοῦ παρὰ Δωριεῦσι καὶ Βοιωτοῖς συνήθους Ἀρτάμιτι. Διὰ ταῦτα ἀνάθημά τε καὶ ἐπιγραφή φαίνονται ἀξία ἐπιμελείας πρὸς περισώσιν καὶ περαιτέρω ἑξέτασιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1911

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

νουν κι' αὐτὲς τὴ βόλτα τους. Μόνος ἔγώ—μᾶς ἔλεγε ὁ φίλος μας ὁ Κωστάκης—δὲν ἐνοιωθᾷ οὔτε ἥλιο, οὔτε καμμιὰ χαρὰ. Σκυμμένος ἐπάνω σὲ κάτι χαρτιά, γράμματα τοῦ μακαρίτη τοῦ πατέρα μου, προσπαθοῦσα νὰ βρῶ μερικὲς ἐπιστολὰς ἀπολύτου ἀξίας γιὰ κάτι οἰκογενειακὰς ὑποθέσεις. Ἦμουν ἀναγκασμένος νὰ διαβάζω μία μία κάθε ἐπιστολὴ καὶ μὲ προσοχὴ μεγάλη. Μὰ ἡ τύχη φέρνει κάποτε κατὰ ἀπροσδόκητα πράγματα καὶ κάτι εὐκαιρίες ποὺ δὲν τίς συλλογίζεσαι κανεῖς.

Ἐκεῖ ποὺ ἦμουν σκυμμένος ἐπάνω στὰ χαρτιά, ἀκούω τὴν πόρτα, τὴν ἐξόπορτα ποὺ εἶνε κάτω πρὸς τὸ δρόμο, νὰ χτυπᾷ μ' ἕναν διακριτικὸ χτύπο. Μολονότι ἦμουν πολὺ ἀπασχολημένος μὲ τὴ δουλειά μου, ἐντοῦτοις ἀκούσα θαυμάσια τὸ χτύπο γιὰ τί, καθὼς ἔξερετε, δὲν πάσχω ἀπὸ στενότητι, καθὼς ἔξερετε, δὲν ἀφαιρούμαι ὅταν ἐργάζομαι πάντα.

Μέσα στὸ σπίτι δὲν ἦταν κανένας ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ μένα. Οἱ δικοί μου ὅλοι ἦχαν βγῆ περὶπατο.

—Ποιὸς διάβολος νὰ εἶνε αὐτός! εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου.

Ἡ πόρτα ξαναχτύπησε ἔντονα καὶ γοῆγορα. Κατέβηκα λίγο βιαστικά ν' ἀνοίξω. Ἡ Μαίρη, ἡ κόρη τῆς γειτόνισσας, ποὺ κάθεται στὸ ἀπέναντι σπίτι ἀπὸ τὸ δικό μας (μὲ τὸ μᾶς αὐτὸ ὁ Κωστάκης ἐννοοῦσε τὸ ἑαυτοῦ καὶ τοὺς δικούς του) μὴ κοττοῦσε ἀπὸ τὴν πόρτα, ἀλλὰ μὲ κάτι σπουδαῖα, καπλά πρώτης τάξεως μὲ κάτι σκουρό, καπλά μαλλιά καὶ μαῦρα μάτια, ζητοῦσε στανὰ μαλλιά καὶ μούσια κομμάτια.

—« Δὲν περνάτε νὰ πάρετε ὅποιο θέλετε... » τῆς εἶπε μὲ κάποιο διστακτικόν, ἀλλὰ καὶ ἐνθερμόν· συγχρότως ὕψος. « Αὐτὰ

κείους αὐτοῦ, εἶχε δὲ τὴν εὐγενὴ καλωσύνην νὰ μοῦ ἀποστείλῃ τὰς κυριωτέρας αὐτοῦ ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τὰς ὁποίας ἀναφέρω κατωτέρω. —

Τώρα τελευταίως εἶχε πρὸς ἀνακοίνωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν μίαν πρωτότυπον Μετεωρολογικὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ὁ πρόωρος θάνατος ἀνέκοψε τὰ σχέδιά του. Ὁ ἀείμνηστος Σπυρίδων Μπάρκας ἦτο κάτοχος ὁλῶν τῶν μεγάλων ἀρειῶν, τὰς ὁποίας θαυμάζομεν καὶ ἐπιδιώκομεν νὰ ἀποκτήσωμεν.

Κατεῖχε πράγματι τὴν μεγαθυρίαν καὶ τὴν φυσικὴν καλωσύνην· κατεῖχε τὴν μεγάλην καρδίαν, τὴν κρίσιν ἰσχυράν, τὴν ὑπεροχὴν μιᾶς μαθητικῆς ιδιοφυΐας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνεκτίμητον δῶρον τῆς ἀκλότητος καὶ τῆς ἀφελείας, διὰ τοῦτο ἡ πρόωρος αὐτοῦ ἐξαφάνισις ἐν πλήρει διανοητικῇ δυνάμει, εἶναι μίᾳ συμφορᾷ. —

Ἄλλ' ἂν ὁ θάνατος τοῦ Σπυρίδωνος Μπάρκας ὑπῆρξεν τόσον πρόωρος καὶ ἐπληγε πάντας τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν βαρύνοντα, ἡ θλίψις ἡμῶν πάντων μετριάζεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, δὲν ἐξηφανίσθη τελείως καὶ δὲν θὰ λησμονηθῇ ποτέ.

Ἄφισεν ὀπισθεν αὐτοῦ τοὺς συνεχιζτάς τοῦ ἐπιστημονικοῦ του ἔργου· ἄφισεν ὀπισθεν τοῦ ἐν ἀφθονον καὶ αἰώνιον παράδειγμα, τῆς θαυμαστῆς του μετριοφροσύνης, τῆς δράσεως καὶ τῶν ἔργων, τῆς εὐγενείας καὶ τῆς εἰλικρινείας.

Ποῖας λέξεις νὰ προσθέσω διὰ τὴν ζωὴν του, ἀφιερωμένης ὁλοκλήρου, ἀνευ οὐδεμιᾶς λυποψυχίας, μέχρι τελευταίας στιγμῆς εἰς τὴν ἐρευναν τῆς ἀληθείας; Διὰ πρώτην φωνὴν ἡ διανοία αὕτη θὰ γνωρίσῃ τὴν ἀγά-

πασιν.

Αἱ κυριώτεραι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι Ἀστρονομικαὶ καὶ Μετεωρολογικαί, παρουσιασθεῖσαι εἰς τὴν Ἀστρονομικὴν Ἐταιρείαν τῆς Γαλλίας ὑπὸ Σπυρίδωνος Μπάρκας:

- 1) Μηνιαῖαι Μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις, 1927.
- 2) Περὶ ἐκτάκτων πτώσεων χαλάξης, 1927.
- 3) Εὐρέα οὐράνια τόξα, 1927.
- 4) Περὶ βολίδων (ἀερολίδων), 1927.
- 5) Μελέται περὶ διαττόντων ἀστέρων, 1927.
- 6) Παρατηρήσεις περὶ τοῦ κομήτου ρουὸν Winnecke, 1927.
- 7) Περὶ Ζωδιακοῦ φωτός (τὸ περὶ τὸν ἥλιον λευκὸν φέγγος), 1927.
- 8) Παρατηρήσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸν περιοδικὸν ἀστὲρα Mira Leti, 1927.
- 9) Περὶ ἡλιακῶν κηλίδων, 1927.
- 10) Σεισμοὶ ἐν Κρήτῃ, Ἀλβανίᾳ καὶ Ἑλλάδι, 1927.
- 11) Περὶ διαττόντων ἀστέρων καὶ βολίδων, 1928.
- 12) Σεισμοὶ 12ης Δεκεμβρίου 1927 καὶ 4ης καὶ 5ης Ἰανουαρίου 1928.
- 13) Περὶ Ζωδιακοῦ φωτός, 1928.
- 14) Ἀνακοινώσεις ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐπισφαλεῖς Μετεωρολογικὰς προγνώσεις, 1928.
- 15) Σεισμοὶ ἐν Ἰωαννίνοις καὶ εἰς τὰ βαλκάνια, 1928.
- 16) Περὶ Μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων, 1929.
- 17) Περὶ διαττόντων ἀστέρων καὶ βολίδων, 1929.
- 18) Περὶ ἡλιακῆς ἐνεργείας καὶ θερμοκρασίας, 1929. —

ΑΛΕΞ. ΕΙΟΥΡΑΣ

Κ Α Θ Ε Μ Η Ν Α

Χ Ρ Ο Ν Ο Γ Ρ Α Η Μ Α

Ο ΛΑΟΣ

Ἀσχημένος στὸ νθρώπινον ρεῦμα ἐκυλίσουσιν ἐλαφρὰ τὸ τὴν Ὀμόνοιαν στὸ Σύνταγμα μίαν ἀσμένην ἀποκορηάτικην Ἀθηναίων Κ... ἦν... Κῦμα ἀμπώτιδος μᾶς ἐσπερωχεν... ἐνῶ ἄλλο κῦμα παλιροῦς, ποῦ... μινεν, ἐσκόπιζεν ἐπ' αὐτὸν μᾶς θυσαστοῦ ἀπὸ πολύχρωμον κομφοῦ — σὰν νῆλωνεν ἓνα πολύχρωμον συννεφάκι κι' ἐχρόνιζε τὰς φανταχτερές κι' ἐξωτικές χάρτινες νιφάδες τῆς Ἀποκορῆς. Γέλοιον χάχανο, λησμοῖα — ἓνα σῦος κι' ἓλα δίχως συνειδήσιν, δίχως σκοπόν, δίχως ἀρχήν, δίχως τέονα — μὲ τὴν μοναδικὴν καὶ περιεργὸν εὐχαρίστησιν ποῦ δύνουν κάποιες στιγμῆς, ὅταν λησμονιέσαι, ἀγνωστος μέσα στ' ἀγνωστον πλῆθος, καὶ τὸ λαϊκὸν κῦμα σὲ φέρει ἀγάλια — ἀγάλια, δίχως τὰ ξεροῦς γιατί, δίχως νὰ θέλῃς κἀν νὰ μάθῃς τὸ γιατί;

— Ὁ λαὸς τυραννιέται, Πολύκαρπε. Εἶνε δυστυχὴς φτωχὸς καὶ κακομοῖρος!..

Μιὰ κόκκινη κορδελίτσα σεργαντὸν ἐτίλινξε σὰν βρόχος τὸ στόμα τοῦ Πολύκαρπου καὶ δὲν εἰμπούσε ν' ἀπκνήσῃ. Καὶ μαζί διὰ τὰ κερῆνια αὐγὰ, ἐλαφρὰ πουπουλένια, ἔσκασαν ἐπάνω στὰ μαγουλά του:

— Πολύκαρπε! σάλιαρε! Τὶ κυττάξεις ἔτσι;

Χαρίεσσα κολομπίνα, ἐξαδέλφη ὁλῶν τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν μαύρων δαιμόνων μαζί τοῦ Οὐρανοῦ καὶ μαζί ἡ συντροφιά τῆς ὁλόκληρης, πιερότοι καὶ ἀπάχηδες, ὅλοι ἀπὸ τὰς λαϊκὰς τάξεις, ἔσκασαν καλὰθι ἀκέρηνα κερῆνια αὐγὰ στὴν σεβαστὴν κεφαλὴν τοῦ φίλου μου:

— Ὁ λαὸς τυραννιέται Πολύκαρπε! Εἶνε δυστυχὴς, κακομοῖρος φτωχός... Στενότης χρήματος — κρίσις ἐμπορικὴ!..

Ἄλλα πενήντα αὐγὰ ἔσκασαν γύρωμας. Καὶ νέα πολύχρωμα σύννεφα ἐσκόπισαν τὴν ἐξωτικὴν καὶ φαντασμαγορικὴν βροχὴν τῶν:

— Τυραννιέται ὁ λαὸς Πολύκαρπε! Ναι, Εἶνε φτωχός, κακομοῖρος δυστυχισμένος, στενότης χρήματος...

Βοὴ ἱλαρὰ καὶ γελόεσσον, ὡς ἰαχὴ εὐθυμίας, ἀναπηδῶσα ἀπὸ ξεσπάζοντος χαρμῆς ἀσκόνης χάσας καὶ ἱλαρότητας ἐπλανάτο ὑπὸ τὸ σαλεύον ἐκεῖνο, ὡς ἐπιπάνεια θαλάσσης, ἀνθρώπινον κῦμα... Καί, ὡς διαδύονσαι ἐκφραστικαὶ καὶ γελούμεναι, λογιζόμεναι τὸν ἄερα, τὰ τρελλὰ ξετιλίγματα τῶν σεργαντινῶν ἠνθόνοντο εἰς ἐναγκαλισμοὺς ἐτημέρους καὶ φευγαλέους ἀμειψιμους ὡς τὰ πινυνιῶδη πετάγματα τῶν πουλῶν κάτω ἀπὸ τὸν χαοῦμενον ἥλιον — ἀνάλασσα ὡς ἡ ἄνευ ποοντίδων καὶ κυλλομιστῶν διαβατικὴ νῆσος — κοῦσα εἰς λαυτοῦς καὶ χαρμόσυνα, ὡς ὅλα φιλήματα καὶ νέλεια καὶ χαροκαυτήματα φέρνει εἰς τὰ χεῖλη τῆς ἡ στυγῆς δίχως συνέχειαν, διχως ποοντίδα δίχως ἔγνοιες καὶ συλλογισμοὺς:

— Ὁ λαὸς τυραννιέται Πολύκαρπε! Ναι, Εἶνε φτωχός, κακομοῖρος, δυστυχισμένος. Δὲν μᾶς λένε αὐτὸ καθεμῶραν; Εἰμπορεῖς νὰ μετρήσῃς τόσα εἰς μίαν σπινυὴν πόσα τάλληρα ψιχάλλει ὁ ἀνέρας μὲ τούτα τ' αὐγὰ καὶ τὰς σεργαντίνες;

— Ὁ λαὸς εἶνε εὐτυχής, γεμάτος καλοπέρασιν καὶ παρὰ καὶ μὴν ἀκούς τέτοια! Ἀὐτὰ τὰ βάσανα εἶνε κατὰ τὴν φύσιν καὶ θέλουν μένος καὶ παρὰ καὶ κατὰ τὴν φύσιν τὰς Τραπέζας καὶ εἰς ἐμπόσια μεγάλα.

Ὁ λαὸς εἶνε φτωχός, δὲν ἔχει μὴ νῆσος, οὕτε τὰ συλλογιέται. Καὶ κύτταξε πὺς γλεντᾷ καὶ γελᾷ...

Ἡ χαριτωμένη Κολομπίνα μᾶς ἐπλησίασε πάλιν, ἀπειλητικῇ μένῃ, καλὰθι αὐγὰ στὰ χεῖρα... Ἐανθὸς ἥλιος τῆς Ἀττικῆς ἐσπέρας, ποῦ ἐχτυποῦσε πλάγια τὰς μαρμαρένους μετόπας τῶν μεγάρων τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἔπεσαν ἀπάνω τῆς μπροστᾶς στὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν. Καὶ εἰς τὸ νηλαστὸν ἐκεῖνο φῶς τῆς ἀποθεώσεως τῶν ἐσπερινῶν ὁμορφιῶν τῆς Ἀθῆνας τὸ τρισχαριτωμένον κορίτσι τοῦ λαοῦ, εὐτυχισμένον, λάμπον, φαιδρὸν, ἱλαρὸν καὶ γελούμενον, ὡς ἡ ἀνέσωνος λαϊκὴ καρδιά, μᾶς ἐπέταξεν ὅλο τὸ καλὰθι μὲ τ' αὐγὰ γελῶντας:

— Ἐ! τί συλλογιέσθε, σχολαστικοὶ ἀνθρώποι! Ἀποκορῆ καὶ γλέντι εἶνε! Πῶς τέ μου λοιπὸν καμμιὰ σεργαντίνα...

+ Γ. ΠΕΛΛΕΡΕΝ

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ὁ Δήμαρχος Ἰωαννιτῶν κ. Δημ. Βλαχλείδης δι' ἀνακοινώσεών του πρὸς τὸν τύπον ἀνήγγειλεν, ὅτι μετὰ τῶν ἄλλων ἐργῶν, τὰ ὁποῖα σκοπεῖ νὰ ἐκτελέσῃ διὰ τὴν ἐξω-οράν σιν καὶ τὸν συγχρονισμόν τῆς πόλεως Ἰωαννίνων συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ, ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὴν ἰδρύσιν μουσείου, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς θὰ περιλαμβάνῃ δύο τμήματα, ἓν τῶν βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἕτερον ἐθνολογικὸν — λαογραφικόν.

Διὰ τὸ βυζαντινὸν τμήμα ἤδη ὁ πανερωτάτος πρωτοσύγκελος τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος Ραφανᾶς προσεφέρθη νὰ προσφέρῃ ἐκ τῆς Μονῆς Ἑλεούσης τῆς Νήσου ἣς εἶνε ἡγούμενος, 10 εἰκόνας βυζαντινάς. Ὑπάρχουν δὲ καὶ ἄλλοι φιλότιμοι Ἑπειρώται οἵτινες εἶνε πρόθυμοι ἅμῃ τῇ ιδούσῃ τοῦ μουσείου νὰ προσβῶν εἰς ἀναλόγους δωρεάς. Εἰ δὲ τὸ ἔθνολογικὸν ὁ κ. Δήμαρχος σκέπτεται κατ' ἀρχὴν νὰ καταρτίσῃ συλλογὴν ὄλων τῶν ἡπειρωτικῶν στολῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ὑποθέτομεν ὅτι τὸ τμήμα τοῦτο δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὸν λαογραφικὸν αὐτοῦ τύπον, ἀλλὰ διὰ τῆς συλλογῆς διαφόρων κειμηλίων εἴτε τοῦ ἀγῶνος τοῦ 21 καὶ τῆς προγενεστέρως ἀκόμη ἐποχῆς, εἴτε ἄλλων ἱστορικῶν ἡπειρωτικῶν τοιαύτων, θὰ λάβῃ σὺν τῷ χρόνῳ χαρακτῆρα ἐθνολογικὸν—ἡπειρωτικόν.

Ὁ κ. Βλαχλείδης εἶχε τὴν καλωσύνην καὶ προφορικῶς νὰ ἐκθέσῃ τὰ ἀνωτέρω εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑλλοπίας, προσθέσας συγχρόνως καὶ τὰ ἑξῆς:

«Διὰ τὴν στέγασιν τοῦ Μουσείου θὰ χορηγηθῶσιν οἱ ἀπέναντι τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων «μενδρεσέδες» ἀφοῦ ποῦτε τεροὺν διασκευασθῶν οὗτοι κατὰλλήλως, καλλωπισθῇ δὲ καὶ ὁ ἔξωθεν αὐτῶν ἀνλότοπος. Διὰ τὰς λεπτομερείας τῆς ἰδρύσεως καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ Μουσείου προέκει-ται νὰ σχηματίσωμεν ἐπιτροπὴν, ἀποτελουμένην ἐκ 5 τοῦλάχιστον μελῶν, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ φιλολόγους»

Ἡ «Ἑλλοπία» χαιρετίζει μὲ εὐκρινὴν χαρὰν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ φιλοπροόδου δημάρχου μας, ὅστις ἐδειξε μέγχοι τοῦ-δὲ ἱκανὰ δείγματα τῆς ὑπολογισμένης καὶ σοφῆς ἐνεργητικότη-ός του.

Δὲν ἀμφιβάλλει δὲ ποσῶς διὰ τὴν ταχεῖ

ἀν λειτουργίαν τοῦ Μουσείου, ὥς καὶ διὰ τὴν ἰδρύσιν τῆς Βιβλιοθήκης, ἥτις θὰ εἴ-χεν ἰδουθῇ, ἐάν ὁ Δήμος δὲν ἐπιβαρύνε-ται ἐφέτος δι' ἐκτάκτων καὶ μεγάλων δα-πανῶν,

Υ.

ΑΛΛΟΠΡΕΪΑ

Κοινὴ Ἀλκήν Μυρσὶν Βοῦ κ ο υ ρ ἔ σ τ ι . Ἐλάβαμεν τὰ χειρογρα-φά σας καὶ μὲ τὸ γράμμα σας. Τὸ διαβά-σαμε ὅλο μὲ πολλὴ τοιοσοχή. Γὰρ τὸ κοιτι-κό σας σημείωμα ποῦ εἶναι γεμάτο ἀτόλε-πτες αἰσθητικὰς παρατηρήσεις, συμβαίνει κάποιον παροξύνει. Ὅπως τὸ λέτε κ. ὁ ἴδιος, δὲν ἐδιαβάσατε τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βου-τιερὶδης, τὸ ὁποῖο δὲν ἀποτελεῖ συνέχειαν τοῦ 1ου τόμου τῆς «Ἱστορίας τῆς Νεοελλη-νικῆς λογο-εχνίας». Τὸ ἐν λόγῳ τομίδιον βγήκε ἔτσι σὲ πεταντά—νὰ ποῦμε—γιὰ νὰ μῇ στή Γερμανικὴ ἔκδοσι γιὰ τὸν πολιτι-σμὸ τῶν Βαλκανίων. Ὁ κ. Βουτιερὶδης, ὅταν θὰ ἔλθῃ στὴ σύγγνωσιν λογοτεχνία, θ' ἀφιερώσῃ πολλὰς σελίδας γιὰ τὸν κ. Χρηστοβασίλη καὶ θὰ τὸν βάλῃ ἐκεῖ ποῦ τὸ ἀξίζει, σύμφωνα μὲ τὸ ἀναμφισβήτητο ταλέντο του καὶ τὸ περιβάλλον, ὅπου ζημιώ-θηκε αὐτὸ τὸ ταλέντο. Σχετικῶς θὰ σὰς γρά-ψουμε τὰς ἀντιλήψεις μας καὶ ἰδιαίτερώς. Μὰς γράφετε, ὅτι ἔχετε ὑπ' ὄψει σας νὰ γράψετε μερικὰς σελίδας καὶ γιὰ τὸν Πελλερὲν. Ὅπως θὰ διαβάσατε σὲ μιὰ ἀν-γελία τῆς «Ἑλλοπίας» ἀπὸ τὸ τεῦχος αὐ-τὸ ἀρχίζουν μερικὰ ἀρθρα πάνω στὸ λογο-τεχνικὸ ἔργο τοῦ ἡλισμονήτου λογοτέχνου. Βέβαια δὲ μὰς δόθηκε ὁ καιρὸς—αἱ ἀσχο-λίαι μας τὸν τελευταῖο αὐτὸν καιρὸ εἶνε παραπολλὰς—νὰ ἐξιχνιάσουμε καὶ μερικὰς σκορπισμένους σημειώσεις, ποῦ ἄφησε πε-θαίνοντας, ἰδίως γιὰ τὸ δογματικὸν τοῦ ἔρ-γο. Ἐλπίζουμε ὅμως ὥς τότε νὰ κτεροῦ-με στὰ Γιάννινα καὶ νὰ μπορέσουμε τὸ σχε-τικὸ ἄρθρον νὰ τὸ παρουσιάσουμε κατὰ τὸ δυνατόν, τέλειον.

Τὰ τραγοῦδια θὰ δημοσιευθῶν μὲ τὴ σειρά τους.

Π. Γ. Φ.

Κοινὴ Μιχαήλ Τσατσάνην Ἱατρὸν χειροῦργον Ἀλε-ξάνδρειαν. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

«ΕΛΛΟΠΙΑ»

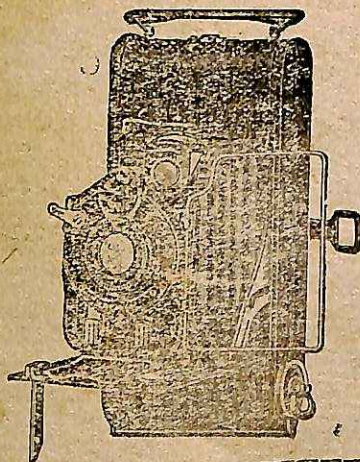
ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "Η ΑΣΤΡΑΠΗ",

ΓΕΩΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

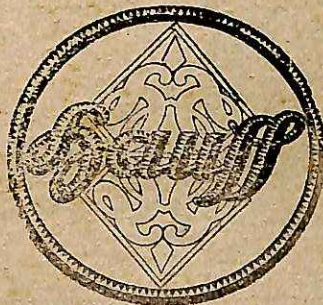

Ἐκτελοῦμεν ἀπάσας τὰς φωτογραφικὰς ἐργασίας μετ' ἐπιμελείας. Μεγεθύνσεις εἰς
ὅλους τοὺς χρωματισμοὺς καὶ μεγέθη. Ἐξυπηρετοῦμεν προθύμως τοὺς ἐρασιτέχνας.

ΤΜΗΜΑ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

Διαθέτομεν τὰς καλλιτέ-
τερας φωτογρ. μηχανὰς
τοῦ Γερμανικοῦ οἴκου
"ORION", καὶ τ' ἀσυ-
ναγώνιστα εἰς τε τὴν ποι-
ότητα καὶ τιμὴν φιλμς
χάουφ.

Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι

Τὸ

ΓΑΛΑ "ΤΡΟΦΟΣ,"

Ἦναι ἡ ἐνδεδειγμένη ἀσφαλὴς τροφή διὰ μικροῦς καὶ
μεγάλους ἀσθενεῖς καὶ ὕγιεις.

ΚΑΜΝΕΙ ΕΥΡΩΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ